ԽԲ.' ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5740 4/17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 ՇԱԲԱԹ 10 ՇԵՎՎԱԼ 1322 ԽԲ.' ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5740

درعليه‌ده غلطه‌ده ﴿ آرولك ﴾ غزته‌سى اداره‌خانه‌سى

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԹՂԹԱՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ ՄԸ ՄԱՍԻՆ

Սկիւտարի Ս. Խաչ եւ Իճատիէ Թաղերուն կրթ. ու եկեղեց. մատակարարութեան միացման խնդիրը կրկին վերջնական ելքի մը չյանգեցաւ, ինչպէս թերթերը ծանուցին։ Մենք ասկէ առաջ, այս սիւնակներուն մէջ իսկ պարզած ենք այդ միացման առաւելութիւնները, եւ ցուցած ենք այն բարիքները՝ զորս երկու մատակարարութեանց ձուլումը կրնայ ունենալ յիշեալ Թաղերուն համար։ Այն ատեն ալ, ճիշդ այսօրուան պէս, թէ՛ Ս. Խաչի եւ թէ Իճատիէի մէջ գէշ տպաւորութիւն մը առաջ բերած էր մրցակցութեան տրամադրութիւն մը՝ զոր Թաղ. Խորհուրդները ցոյց կուտային իրարու նկատմամբ, եւ զոր նոյն իսկ ծածկելու, քողարկելու պէտքն իսկ չէին տեսներ։

Մրցակցութիւնը գէշ բան չէ անշուշտ, բայց միշտ եւ ամէն տեղ բարիք չի բերեր։ Կան պարագաներ՝ որոնց մէջ մրցումը կործանարար կը դառնայ, եւ մրցակիցներէն մէկուն յաջողութիւնը ճակատագրօրէն միւսին վնասովը միայն կ'իրականանայ։ Ենթադրենք որ գիւղ մը երկու խանութպան եւ յիսուն յաճախորդ ունի, որոնք հազիւ ղրուշի օրական առեւտուր մը միայն կրնան ընել այդ երկու խանութներէն։ Խանութպանները առանձինն կրնան ապրիլ՝ եթէ գիւղին օրական յիսուն ղրուշի հասոյթը կիսովին բաժնուի իրենց մէջ. բայց եթէ երբեք իրենցմէ մէկը ուզէ մրցիլ, միւսին վարկը կոտրել, միւսին ապրանքները գէշ ցոյց տալ եւ կամ ինքնապէս անկէ աւելի լաւ ապրանք ծախել, բնական է որ քսանըհինգ ղրուշէն աւելի առեւտուր մը պիտի ընէ, եւ այդ աւելին՝ միւս խանութպանին առեւտուրէն պիտի պակսի։ Հետեւաբար՝ այս վերջինը պիտի սնանկ, նոյն իսկ պիտի կործանի։ Իսկ եթէ ինք ալ իր մրցակցին օրինակին հետեւի, եւ գիւղին յաճախորդները գրաւէ, միւսը պիտի ըլլայ սնանկը, միւսը պիտի կործանի։

Սահմանափակ ու աղքատ շահատան մը ունեցող վայրերու մէջ, մրցումը այս օրինակը միայն առաջ կը բերէ։ Յաջողութիւն մը անկարելի կը դառնայ՝ առանց մրցակցին կործանման։ Մինչդեռ մեծ քաղաքներու մէջ խնդիրը կը տարբերի. անոնց մէջ շահատանները բազմաթիւ են, շահու պայմանները՝ անսահման, յաճախորդները՝ առատ։ Որչափ խիստ ըլլայ մրցումը, պարտուողին համար միշտ շահու աղբիւր մը կը մնայ նորէն. եթէ իր առջեւ շահատան մը գոցուի, կրնայ ուրիշ մը հետապնդել եւ հոն հաստատուիլ. խուսափող յաճախորդներու տեղ ուրիշներ գտնելը դժուար կամ անկարելի չի դառնար։ Եւ եթէ անկարելի իսկ դառնայ, կարելի է նոր հրապոյր մը տալ ծախսուած ապրանքին, սպառման միջոցներ եւ հնարքներ գտնել, ու տրամադրելի անոնց յաճախորդներէ բաւարար մաս մը գրաւել։ Մրցումը՝ այս պարագային մէջ՝ աւելի բարիք մըն է քան կործանման միջոց։

Բայց թողունք քաղաքը եւ դառնանք գիւղին։ Մտածեցէք անգամ մը թէ մեր յիշած երկու խանութպանները որչա՜փ ամուր հիմերու վրայ դրած կ'ըլլան իրենց առեւտուրն ու գործին տեւականութիւնը, եթէ երբեք փոխանակ մրցելու՝ միանան, ընկերակցին, եւ հաւասարապէս բաժնեն այն յիսուն ղրուշի օրական արդար հասոյթը զոր գիւղը կը բերէ անխզելիօրէն։ Այն ատեն՝ աւելորդ ծախքեր, աւելորդ յոգնութիւններ, եւայլն հարկ չպիտի դառնան բնաւ. մրցելու համար անհրաժեշտ եւ սովորական զոհողութիւններու չպիտի ենթարկուին. հանգարտ ու հանգիստ իրենց գործին պիտի նային, բարեկամ պիտի ապրին իրարու հետ, թէեւ քիչ պիտի շահին, բայց գոնէ առանձինն ապահով պիտի ըլլան իրենց գործին, իրենց շահին նկատմամբ, եւ երբեք չպիտի խռովուին այն մտածումէն՝ թէ օր մը միւս խանութպանը կրնայ մաքառիլ ինծի դէմ, իմ առեւտուրս խափանել, իմ շահս չքացնել, իմ կործանմանս պատճառ դառնալ։ Վերջապէս քիչ՝ բայց ապահով շահը միշտ նախընտրելի է առատ՝ սակայն անապահով ու փճանալու տրամադիր շահէն։

Սկիւտարի երկու Թաղերու պարագան՝ ճիշդ այս գիւղի խանութպաններուն պարագան է։ Երկու Թաղերը առանձինն սուղ հասոյթ մը կը բերեն, հասոյթ մը՝ որ հազիւ թէ կը բաւէ իրենց պէտքերուն։ Բայց որովհետեւ մրցակցութիւն մը կայ մէջտեղը, — եւ դժբախտաբար խանութպաններու կատարածէն աւելի անգործոյն, չըսենք անպատուաբեր մրցակցութիւն մը — հետեւանքը սա կ'ըլլայ որ Թաղերէն մէկը միւսին հասոյթներէն մաս մը, երբեմն կարեւոր մաս մը կը կորզէ, որով տուժող Թաղը կը վնասուի, չի կրնար հոգալ իր պէտքերուն։ Եւ ասոր հետեւանք եկեղեցին անբարեզարդ կը մնայ, դպրոցին յաջող ընթացքը կը կասի, մատաղ սերունդը կը տուժէ ու դեռ կը ծագին խել մը ոչ նուազ անախորժ եւ անփափաքելի հետեւանքներ՝ որոնք միայն վնաս, միայն կործանում առաջ կը բերեն։

Եթէ այս հաւանականութիւնը միայն մէկ Թաղին համար ըլլար, գոնէ կարելի էր մխիթարուիլ թէ մէկուն տուժած միջոցին միւսը կը շահի։ Բայց այդ պայմաններուն մէջ կատարուած մրցակցութիւն մը վնասաբեր է հաւասարապէս երկու Թաղերուն համար ալ։ Որովհետեւ այս օրուան տուժողը վաղը կրնայ միեւնոյն միջոցներուն դիմել եւ երէկուան շահողը վնասի ենթարկել։ Եւ այդ Թաղերը՝ որոնք նախապէս, առանց մրցումի ապրած ատեննին, կրնային ինքզինքնին մատակարարել, մի՛ միայն իրարու հետ մրցիլ ուզելնուն համար պարբերաբար [illegible] շահին թէեւ, բայց ուրիշ օր մըն ալ պիտի վնասեն, որով իրենց մատակարարութեան գործը պիտի կաղայ, պիտանէն պիտի կորսնցնէ իր հաւասարակշռութիւնը, եւ Թաղին եկեղեց. ու կրթ. գործերն ալ բաղդին քմահաճոյքին ենթակայ պիտի մնան, քան տեւական, ամուր ու ապահով կազմակերպութեան մը։

Այս պատճառաւ մանաւանդ այնքան բաղձալի դարձած է իրենց կրթ. ու եկեղեց. մատակարարութեան միացումը, ուրկէ անպայման բարիք միայն կը ծնի միանգամայն երկու Թաղերուն համար ալ։ Միացման պարագային՝ ընդհանուր հասոյթը մէջտեղ կը դրուի, կը բաժնուի իւրաքանչիւրին պէտքերուն համեմատ, եւ մատակարարութեան գործը առաջ կը տարուի տեւական ու ապահով կերպով մը, առանց վնասի եւ կամ խանգարման երկիւղին։ Մրցելու համար եղած աւելորդ զոհողութիւններն ալ շահ կը մնան երկու Թաղերուն։

Այս բարիքը չըմբռնելը՝ մեզի շատ նախանձելի վիճակ մը չենթադրեր։ Կամ այն է պատճառը որ Սկիւտարի այդ Թաղականները չեն կրնար գործը յաջողցնել, եւ կամ անձնական փառասիրութիւնն ու սխալ արժանապատուութեան մը նկատումները շատ աւելի վեր բռնել կ'ուզեն քան իրենց վստահուած հանրային հաստատութեանց շահը։ Այս երկու հաւանականութիւններէն ո՛րն ալ ըլլայ ճիշդը, պատուաբեր չէ իրենց համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԽԵՂՃԵՐՈՒՆ ԱՆՈՒՆՆ Է ԵԼԵՐ!

Խե՜ղճ գիշերապահներուն ու Ջերկիրներուն անունն ելեր է, որպէս թէ հրաւէր չեղած տեղ կ'երթան, մինչդեռ ասդին որքա՜ն կան որ առանց ճօճան մը ձեռքերնին, կամ կաշիէ պարկ մը կռնակնին ունենալու, եւ որոնց ոչ անունը ելած է, ու ոչ ալ աչքը, ամէն տեղ կը մտնեն ու կ'ելլեն, հոգ չէ թէ հրաւիրուած չըլլան։

Մեր ամէն օրուան կեանքին մէջ, երբ առիթը կ'ունենանք հանդիպելու անանկ մարդերու, ինչո՞ւ ուրիշին յանցանքը ուրիշներու կռնակը բեռցնենք։

Ես, իմ մասիս, հաշտ աչքով գիշերապահները չտեսնելուս, որոնք իմ բնակարանական խաղաղութիւնս այնքա՜ն ու այնքան անգամներ խանգարած են, ու համակրութեան հիւլէ մըն ալ չունենալուս Ջերկիրներուն նկատմամբ, որոնք կրած ջուրերնուն մէջ յաճախ աղտոտ ու սեւ ձեռքերնին կը թաթխեն, զանոնք պիտի պաշտպանեմ, քանի որ ինծի մեծ վնաս մը չեն հասցուցած, մինչդեռ անդին, մարդիկ, որ այս յիշած դասակարգերուս չեն վերաբերիր, գիս բաւական մը նեղած են...։

Ամէն ատեն գոյութիւն ունեցած են այս տեսակ մարդիկ, բնաւ չպատուած, առանց ատենի կուգան, ընտանեկան խրախճանութիւններու մէջ առանց հրաւէրի կը ցցուին։ Համակրելի ըլլալու համար անհամութիւններ կ'ընեն, ու գտնուած տեղերնին պաղ օդի հոսանք մը առաջ կը բերեն։

Ու որովհետեւ ո՛չ մէկերնիս քաջութիւնը ունեցած է այս տեսակ պարագայի մը մէջ ինքնաբերաբար հիւրին «դուռը դուրսէն գոցելով» հրամցնելու, մարդիկը քաջալերուած են, ու ալ ամէն տեղ իրենցն է, ամէն միջավայրի իրաւունք ունին, շնորհիւ աներեսութեան։

Կը կարծէ՞ք որ միայն երեկոյթներու ու այցելութիւններու մէջ իրենց անտանելի ներկայութիւնը զգալի ընեն. չէ՛, ամէն դուրս ալ, հանրային գործերու մէջ ալ, ըլլան հանդէսներ, ըլլան ատեաններ, պատուիրակութիւններ, նորէն ասոնք կը գտնէք։

Վկայականներու բաշխում մը պիտի ըլլայ Թաղի մը մէջ. այդ տեսակ մարդ մը, առանց կարեւորութիւն տալու եղած դիտողութեան մը, կ'երթայ կը բազմի տեղ մը, ուր հրաւիրեալ մը իրաւունք ունէր։

Ու դիտած եմ որ այս տեսակ մարդիկ մանաւանդ կը վխտան մէկու մը ի պատիւ սարքուած սեղանի մը շուրջը. այն ատեն, հիանալի աներեսութեամբ մը, [illegible] մը, եթէ կ'ուզէք, կը բազմին սեղանին գլուխը, անանկ հով մը տալով ինքզինքնուն, ուրկէ զուրկ է նոյն ինքն հրաւիրեալը, որուն ի պատիւ սարքուած է սեղանը։

Ու որովհետեւ ոչ ոքի երեսը կը բանէ, երթալ մարդուն հասկցնելու որ սարքուած սեղանին մասնակցելու իրաւունք չունի, մարդը, փառաւոր մը կը ճաշէ, ու նոյն իսկ բաժակաճառ մը կը խօսի։

Ու ատանկով է որ ունինք դասակարգ մը, խմբագիրներէ, վարժապետներէ, կրօնականներէ բաղկացած, որ ինքզինքին առջեւ բաց կը գտնէ ամէն հաստատութեան դուռ, ամէն սեղանի մասնակցութեան իրաւունք ունենալ կը կարծէ, ու ներս մտած վայրկեանին, բաժակաճառ մը կը խօսի։

Խոստովանեցէք որ անհանդուրժելի է ասիկա...։

Վերջերս, բարձրաստիճան եկեղեցականի մը ի պատիւ սեղան մը սարքուած էր Թաղի մը մէջ. սեղանը սարքողները, իրենց քսակէն հոգացած էին ծախքերը, եւ հրաւիրեալներուն թիւը որոշուած էր արդէն։

Հազիւ սեղան նստելու վրայ, դուռն է կը բացուի, ու մէկը ներս կը մտնէ, եւ կը տեղաւորուի..., ետեւէն ուրիշ մըն ալ. բայց այս վերջինը ճարպիկ չի փրթիր սեղանին քովիկը տեղ մը գրաւելու։

Հարկ կայ ըսելու որ երկուքն ալ հրաւիրուած չէին... առաջինը իր աներեսութիւնովը տեղը կը շահի, իսկ միւսը, ատեն մը ոտքի վրայ կը մնայ, ու վերջապէս ստիպուած քաշուիլ կ'որոշէ։

Արդիւնքը սա կ'ըլլայ որ, սեղանը սարքողներէն մէկը, իր անունը կը ջնջէ ճաշին մասնակցողներու ցուցակէն, որպէս զի միւսը, աներեսութեան պտուղը վայելէ...։

Ասիկա հին պատմութիւն է, աւելի նորը կայ. գործողութիւնը կ'անցնի թաղային վարժարանի մը մէջ։

Ուսուցչուհի մը, իր դասը լրացուցած, յանկարծ ներկայութեանը կը գտնէ ինքզինքը մէկու մը, որուն հետ, գրական հրապարակին վրայ խնդիրներ մը ունեցած են, եւ ուր, այս վերջինը, իր փափկանկատութիւնը ու ազնուութիւնը չէ որ ի յայտ բերած է...։

Մարդը ատոնք նկատի չառներ, ներս կը մտնէ դասարանին, աթոռ մը կ'առնէ, կը նստի, ու դասը չշարունակուելուն վրայ, հրամայական ձեւով մը.

—Կրնաք շարունակել, կը բացագանչէ։

Ու ասկէց է որ կը սկսի վիճաբանութիւնը. մէկը դասը չշարունակելու մտադրութիւնը կը յայտնէ, միւսը, խնդիրը մոռցած ըլլալով քրիստոնէական ընթացքը մէջ կը բերէ, տասը վրայ քրիստոնեայի մը պարտականութիւններէն յաղթելու պատուէր մը կը տայ, ու վերջապէս, անձայն, անշշուկ, դասարանէն կը քաշուի...։

Կրնայի մէկ երկու խօսք ալ աւելցնել, բայց կը մտածեմ որ աւելի աղէկ է կարճ կապել, քանի որ իմ բողոքս, երբ մէկու մը «հոգի՛ս» ըսած եմ, «հոգիդ ելլայ», հասկցած է, ու յոնք չակած ատենս, յաճախ ոտք հանած եմ...։

Ի՛նձ հոգս, ասկէ ետքը, նորէն ըսէք թէ գիշերապահները ու Ջերկիրները միայն հրաւէր չեղած տեղ մը կ'երթան...։

Բերա ՔԱՄԷԼԻԱ

ՆՈՐՈՅԹԻ ՔՐՈՆԻԿ

Թատերական արձագանգ.— Յիշատակ մը.— Իրիկուան վերարկուներ.— Նկարագրութիւն.— Գլխարկներ։

Սառա Պերնարի հրաշալիօրէն վայելուչ հանդերձեղէններուն վրայ հիւսիկ ակնարկներ նետեցինք, բայց Սառա, ինչպէս ըսած ենք ասկէ առաջ, օրուան նորաձեւութիւնը ի յայտ չի բերեր, որովհետեւ իրեն յատուկ նորաձեւութիւն մը ունի ան։ Մեծ դերասանուհին շատ հեռուէն կը հետեւի այս մասին ընդունուած կանոններու, եւ զանոնք կ'ընդունի, երբ իրեն հաճոյ թուին։ Սառայի յօրինումները ինքնատպութիւններ են, որոնցմէ յաճախ կը ներշնչուին կարուհիները։ Նորաձեւութիւն մը կը ստեղծէ, ու եւ է ձեւ մը կը յօրինէ, որոնք յաջողութեամբ կը պսակուին յաճախ։

Զինքը շրջապատող մանկամարդ կիները իրենց հետ բերին Բարիզի վայելչութեանց մէկ ցոլքը։ Տեսանք անոնց երկայն ու լայն շրջազգեստները, ասեղնագործուած, եւ մեծ վերարկուները (manteaux), այնքան սիրուն ու կանացի։ Օ՜հ, այդ մեծ վերարկուները որքա՜ն կը վայլեն։ Լայն, ուռուցիկ ու կերպասի նման են։ Մեծ փոթ փոթ են՝ ամբիէսրմանէ մը սկսեալ, մերթ կլոր ծալքերով կամ օրկի խողովակներու պէս վայրահակ։ Բազմաթիւ կտրուած փէշեր (godet) կը ձեւացնեն շուրջանակի եւ ծոփրանդուած են յարդարդերով, ինչպէս մուսլին, պուլեռնէ, ռիւս, ժանեակ ու ապլիքասիօն։

Բաց գոյն սաւանակ է շինուածները ամէնէն պարզերն են. անդաւէ, ասթէն-լիւէրթի եւ կամ հողմիթագոյն Թաւիշէ վերարկուները վայելչութեան վերջին բառը կը նշանակեն։

Ճորտական վերարկուն, ծանօթ Բիժանեան յիշեցնող, շատ ընդունելութիւն գտած է։ Ուսերուն վրայ կար չունի եւ թեւերուն թեզանիքները շատ վարէն կը բացուին։

Մեր վերարկուներուն թեւերը անհաւասար համեմատութիւններ առած են։ Արդարեւ շատ լայն ըլլալու են, որպէս զի կարելի ըլլայ հագնիլ շատ ուռուցիկ թեւեր ունեցող կորսաժներու վրայ։ Բայց անոնց լայնութիւնը կը չափաւորեն, աւելի ինքնայատուկ ձեւ մը տալու համար անոնց, որովհետեւ ասկէ զգեստը շատ լայն ըլլալուն, նեղ թեւեր աններդաշնակ պիտի երթային անոր հետ։

Թեւերէն սանդ վարի մասին մէջ լայն են, Ս. Վէնսան տը Բօլի ձեւով. [illegible] կը լայննան դաստակին մօտ, ուրկէ ժանեակներու ալիք մը դուրս կը ցայտէ։ Այս վերջին պարագային՝ կարճ կ'ըլլան, որպէս զի փոլանը չծածկէ ձեռքը։

Նոյնպէս իրիկուան վերարկուներուն մէջ շատ յանկալի են անոնք որ ժանեակէ փոլաններ ունին իրենց օձիքներուն վրայ, մէջքը մետաքսէ մուսլինով պատած։ Բայց երբ վերջին նորութիւն, ղէխա-ցիֆըն (վէթեման-չալ) շատ մեծ ընդունելութիւն գտած է, տեսակ մը սրբոսի օձիք, քիչ մը հին ձեւով, 1830էն մնացած։ Մուշտակով՝ հիանալի կ'ըլլայ։ Սքընքսիլ մուշտակ մը տեսանք, Ալանսոնի փոլաններով յարդարուած եւ շատ ճոխ։

Ոչ եւս օձիք. բաց ծոծրակին վրայ կը ձգեն մուշտակէ փողկապը կամ փետուրէ պօան զոր ամէն ոք ունի։

Մեր վերարկուներուն գոյները բաց են, շատ բաց։ Դեղձի գոյնը, դեղին վարդագոյնի նման, այս տարի շատ կը փնտռուի։ Նմանապէս ընդունելութիւն գտած է հողարձագոյնը եւ սպիտակը։ Այս վերջին գոյնով իրիկուան վերարկուներու հագնողները պէտք է իրենց սեփական կառքը ունենան, որովհետեւ Բերայի վարձու կառքերէն շուտով կ'աղտոտին ճերմակ սաւրէ այդ փափուկ վերարկուները։

Ցերեկը վերարկու չեն հագնիր ալ հիմա, այլ երկայն ժաքէթ կամ փոկլէան պոլէրօ։ Ուրեմն հրաժեշտ տուած ենք այն ահեղ սաքերուն, որոնք այնքան երկար տարիներ կարճ կը ցուցնէին մեր նրբերան սիլուէթները։ Նոյն իսկ համարձակեցանք սիրուն գտնել զանոնք. Այսպէս, քանի մը ձմեռներ, Բերայի փողոցներուն մէջ վխտացին չուժեան սաքեր, մեծ մասամբ պէժ, գոյնով զորս անխտիր կերպով կը հագնէին փոքրահասակ ու մեծ, նիհարն ու գէր կիներ։ Բարեբախտաբար, այսօր, աւելի բանաւոր նորաձեւութեան մը վերադարձած ենք, մարմինոյն գիծը երեւան բերելով։ Բայց պէտք է ունենալ այդ «գիծ»ը։

Իբր աստառ, իրիկուան մեր վերարկուներուն, մետաքսեղէն լիպերթին կը գործածուի, որ կը ծածկէ կոկաւոր [illegible] կամ չափաւոր հաստութիւն մը վաթկայի։

Գլխարկներուն ինքնատպութիւնը հիանալի կը դառնայ հետզհետէ։ Փոքր գլխարկները յարգի կը դառնան, գլխին առջեւ կողմը դրուած, ճակտին վրայ հակած, ինչպէս երկրորդ կայսրութեան ատեն։ Երբ մարդ թղթատէ 1870է առաջ հրատարակուած նորաձեւութեան պատկերներ, այնպիսի գլխարկներու պիտի հանդիպի, որոնք կը նմանին այսօրուան նորաձեւութեան պատրաստածներուն։ Թատրոնի գլխարկներն ալ շատ փոքր են, բռունցքէ մը ոչ աւելի խոշոր։ Տօգ գլխարկներու կը նմանին, Ռընէսանսի ճաշակով։ Ոսկեթել ասուէ, մարգրտէ, ասեղնագործութիւններով զարդարուն, շատ աղուոր են ինքնին եւ սքանչելապէս կը վայլեն մազերու մետաքսեայ խոպոպներուն վրայ։ Եթէ այդ գլխարկները ընդունուին, թատրոններու մէջ գլխարկներու մասին յարուցուած խնդիրը վերջ պիտի գտնէ, ընդհանուրին գոհացման պատճառ ըլլալով։ Բայց քիչ մը ուշ մնաց. Իմ մասիս, իրիկուան մը, Թիկնաթոռիս վրայէն, Սառա Պերնարը կրցի տեսնել կապոյտ հօրթէնսիաներու փունջի մը մէջէն միայն, որոնցմով յարդարուած էր Թուխ գլուխ մը ծածկող գլխարկ մը։ Տղեկները գրաւիչ էին, ինչպէս նաեւ գլուխը անտարակոյս, բայց պիտի մաղթէի որ երկուքն ալ աւելի ձգէին գիս ուղղակի չափ հիանալու մեծ դերասանուհւոյն վրայ։

Թարգմ. Զ. Ն.

ԱՄՓՈՓՈՒՄՆԵՐ

"ՀԱՅԿԱԲԱՆԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ,,

Պոլսոյ ծով որ ճակատող գաւուն բարտարէն հետ անխոյժ համբոյրներ չփոխանակէ, ու այնպէս ներս մտիր։ Ողորմելի անտակ մըն է ներսէն ալ դուրսէն ալ, մէջտեղը հիւղակ մը մեծ ու փոքր, երկու անդաւ սենեակներէ բաղկացած, որոնք նեղ բակով մը անջատուած են իրարմէ, եւ սա վարժարանը։ Որուն [illegible] ուսուցիչը ըլլալուն համար ա՛յնքան հպարտ է ու ա՛յնքան կը պանծայ Հայկաբանը։

Բակ ըսածնիս ծխատ, գանձ պատերով նեղուց մըն է, որուն մէկ կողմը սուրճ կը մատակարարուի ներսիններուն եւ ի հարկին պատահական այցելուներուն համար։ Օճախին մէկ կողմը անբաժանելիօրէն դրուած է տնտես աղբարը, ալեւոր ծերուկ մը, քամակը ծռած, երեսը ճմրթկած, ճեփ-ճերմակ մազմօրուքով մը, ծխափողը կը լեցնէ եւ կը պարպէ անվերջ։ Ծուխը դեփ-դեղին ներկեր է իր թէլ դերձան մօրուքը՝ ներկուած մանածի մը պէս, բայց ինք ա՛յնքան հաճոյքով, մօրը ծծէն ալ ախորժով կը քաշէ նորէն, փաթփաթած Թուղթերը մէյ մէկ անձանձիր կուշերու չափ փասցնելով։ Մէկ կողմէն ալ փայտ կը նետէ օճախ, որ տարաշխան մըն է անշէջ։ Օճախին մէկալ կողմը, տնտես աղբօրմէն ըստ երեւոյթին ոչ նուազ տարիքոտ, լեցուն [illegible] մը ցցուած է իր խորխլած փորը, ուրկէ, հազարումէկ ծակերէ, կը ջրվիժէ, կը մղէ ջուրը, եւ տղաք խառնուած բոլորտիքը, ջուր կը խմեն անյագ, ագահ, չոռերը վրան կախուած քթերնուն թլլիքը, բերաններնուն աժինքը (ջուր բերնէ) մէջը վազցնելով։ Տնտես աղբարը միայն մէ՛ն ատեն՝ երբ ձեռքի սիկարը հատած է ու նորը դեռ չէ պլլուած՝ ծխափողով կը մխթէ լաճերուն, որոնք խելօքն ներս կը պծին։

Հոն ուր տղաք կ'երթան, նեղ ու երկայն, դագաղաձեւ ընդարձակ սենեակ մըն է։ Մեծ սենեակն է որ ճակտէն կը լուսաւորուի հազիւ աչուկներու չափ, թղթակալուած երկու պատուհաններով, որոնց թղթերը ձեթոտուած են, որպէս զի

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ԲՕԼ ՊԷՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻԻՆ ՏԱԿ

Է

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՆՇՈՅԼ

—Ա՜հ, առջեւս պզտիկ անկողնին մէջ, մէկ քանի վայրկեան կենալ կ'ուզէր... բայց չար Սօֆին խեղճին կ'աւելցնէր.

—Չես ուզեր վիշտ պատճառել քու խեղճ մօրդ, որ քեզ կը նայի։

Ա՜հ, ո՛չ, չէր ուզեր... քաջութեամբ ոտքի կ'ելլէր, խիստ մաքուր, բայց մերկ...

Քաջութեամբ երեսը լուալ կուտար, եւ այն ատեն երբ իր պզտիկ դէմքը մաքուր էր, ու վարդագոյն, կը վազէր հիւանդը համբուրելու...

Համբուրէ՛լ լիութեամբ, ի բոլոր սրտէ, այնքան գորովալից եւ այնքան ուրախ...

Եւ յետոյ շուտով ապուրը կը խմէր, իր ցերեկուան ճաշը հետը առած կ'երթար... որովհետեւ Սօֆի լաւ հասկցած էր թէ ո՛չ Սթեֆանը եւ ոչ Էմիլիէն մանաւանդ, այս [illegible] իրենց աչքերուն տակ չէին ուզեր ունենալ։

Վերջին անգամ մը, բոլորովին պատրաստ, հիւանդին անկողնոյն քով կը վազէր։

—Մնա՛ս բարով, սիրելի մայր, շատ խելօք պիտի ըլլամ... խելօք ամենուն պէս, որպէս զի ուրախ ըլլաս... Մնա՛ք բարով, Օր. Սօֆի. շատ կը սիրեմ ձեզ...

Ու պզտիկ ճօգարի մը պէս ցատկըռտելով կը մեկնէր։

. . . .

Այն օրը Բօլօ դպրոց կը վազէր։

Նոյեմբերի վերջերն էր, բայց լուսաճաճանչ Բրօվանսի մէջ, արեւու ճառագայթ մը փայլելուն պէս, աշնան վերջին օրերը գարնան տաք օրերու կը նմանին։

Վարի սենեակին պատուհանները բացած էր Սօֆի, լոյսը եւ մաքուր օդը թափանցել տալու համար։

Ինքն ալ աշխատութեան սեղանին առջեւ տեղաւորուած, ըստ սովորականին կը կարկտէր։

Սակայն ամէն մէկ վայրկեանին, կ'ընդհատէր ասեղը, նայելու համար թէ հիւանդը սովորականէն աւելի զբաղուած, աւելի անհանգի՞ստ էր։

Սօֆի, քանի մը օրէ ի վեր, խեղճ կնոջ վրայ տարօրինակ բան մը կը նշմարէր։

Երկար ժամերու միջոցին, անոնցմէ մէկը կ'ընկղմէր իր [illegible], միւսը, իր համր մտածման խորհրդաւոր աշխատութեան մէջ. ծիգ կ'ընէր իր շրթներէն հանելու համար «Բօլօ»էն զատ ուրիշ բառ մը։

Մարմինին ձախ կողմին վրայ բոլորովին նոր շարժում մը երեւցած էր։

Այդ անորոշ ջանքի, անկարող ջանքի, անճարօթին աժգոյն շրթունքներուն վրայ կը դնէր յանկարծական կծկծութիւն մը... իր քունքերուն վրայ տաժանքի ցող մը կը փայլեցնէր... անձկութենէն խաչուած աչքերուն մէջ նշոյլ մը կը վառէր...

Եւ երբ Սօֆի կը մօտենար, հարցնելու համար թէ ցաւ մը ունէ՞ր, բանի մը պէտք ունէ՞ր, իր համր լեզուով ոչինչ կը հասկնար ան...

Իր բոլոր հարցումներուն, իր բոլոր հոգատարութեանց հանդէպ հիւանդին անհամբերութիւնը կը տեսնէր, [illegible] հասկցած չըլլալուն համար... Մինչդեռ կը յոգնեցնէր չարաչար։

—Բայց ի՛նչ ունի... ի՛նչ կ'ուզէ...

Կենդանի մնացած ձեռքով, անդամալոյծը այնպիսի շարժումներ կ'ընէր, իբր թէ անկողնոյն վերմակին վրայ դժուարաւ պատկերներ կը գծէր։

—Գրե՛լ, գոչեց պառաւ աղջիկը, բոլորովին շփոթած... Ա՛հ է ուզածը, այնպէս չէ՞...

Այն միջոցին երբ իր աչքերը կը ճառագայթէին, աղաղակ մը, անբացատրելի աղաղակ մը իրեն կը պատասխանէր...

Այո՛... Սօֆի այժմ կը հասկնար... կ'աճապարէր.. սենեակին մէջ ամէն բան տակն ու վրայ ընելով մատիտ մը կը փնտռէր... Թերթ մը Թուղթ... մինչ կը կրկնէր, կինը ապահովելու համար.

— Այո՛... հասկցայ... սպասէք... կը փնտռեմ ինչ որ պէտք է... համբերութիւն մի՛ հատցնէք... Թուղթը գտայ... մատիտը կը փնտռեմ... չեմ գիտեր թէ ո՞ւր դրած եմ... Ահաւասիկ...

Ու դէպ ի անկողին կը վազէր պառաւ Սօֆի, դողդողջուն ձեռքով մը, որ անձկութենէն, հիւանդին չափ կը դողար [illegible]։

Մատիտը կը դնէր հիւանդին ձախ ձեռքին մէջ զոր ան կը բռնէր ձախաւեր կերպով։

Բարեբաղդաբար, հոն, սեղանին տախտակին վրայ կը տարածէր Թուղթը եւ հիւանդը բռնելով ու իր տկարացած մատները առաջնորդելով, անձեւ գիրերուն կը հետեւէր աչքերով։

Ա՜հ, չէր սխալեր. հիմա բառ մը գրուած էր Թուղթին վրայ... բառ մը, զոր խանդաղատանքի հեծկլտուքով կը հեգէր։

Ու այս բառն էր.

— «Շնորհակա՛լ եմ»։

Ինչ որ անծանօթը սրտին մէջ ունէր, ինչ որ նախ եւ առաջ արտայայտել ուզած էր, երախտագիտութեան այս ձայնն էր։ «Շնորհակալ եմ»

— Բայց ո՛չ, կը կակազէր Սօֆի, աչքերը գոգնոցովը սրբելով։ Բայց ո՛չ, ինչ որ ըրի՝ շատ քիչ է, շատ աւելի պիտի ուզէի ընել ձեզ եւ ձեր սիրելի պզտիկին համար՝ զոր կը սիրեմ, իբր թէ իմս ըլլար։

Ու խօսելով, վերստին մատիտը հիւանդին մատներուն մէջ կը զետեղէր։

—Աս չէ որ պարտիք ըսել, տիկին։ Ոչինչ գիտենք ոչինչ, ոչ ձեր անունին, ոչ ձեր ընտանիքին եւ ոչ ալ ձեր երկրին վրայ. ո՛հ, ո՞ւրկէց եկած էք։

Ու անձկութենէ բոլորովին ամփոփուած, մտքէն կը հարցնէր թէ հիւանդը պիտի՞ կրնար շարունակել... կը հետեւէր անոր ձեռքին, որ դժուարաւ, գերբնական ջանքով մը կը սկսէր գիրեր գծել։

(Շարունակելի)

պատ մը աւելի լայն նէրս կամէ, ու վրաններէն ալ մէյ մէկ հատ հաւի փետուր կախուած է։ Առանց հովին հպանքներէն շարժելով՝ յար կը քերեն ձեթոտ թղթերը անախորժ խըրխըռացով մը. խըր թաւիլոկ պահապաններ են, ծիտերն ու աղաւնիները կը վախցնեն, որպէս զի պտուղներուն մօտիկը թառելով թղթերը չկտցեն։ Սենեակին խառոյներէն մէկուն մէջ զետեղուած է, վրան չորս մատ փոշիի խաւ մը կապած, հաստ բազմոց մը որուն վրայ հայկաբանին օգնականը, գլուխին խալթան, կը հանգչի օրն ի բուն, երկայն հօտաղի մասս (երկայն գաւազան) մը ձեռքը, վրայ վրայի դիզուած հարիւրէ աւելի աղոց «ըմ՜տ», «լ՛ուռ», պօռալու եւ ի հարկին զանոնք տփելու։ Իսկ հայկաբանը դէմի փոքր սենեակն է։ Սենեակի յարմարող, նմանող ոչինչ ունի. խցիկ-խուլիկ մըն է պարզապէս, ուր, քառածալ թերթ մը թղթի պէս, թաւ մօրթի մը վրայ, ծալլապատիկ նստած է հանգիստ ինքը, հայկաբանը։ Առջեւը կրակով լեցուն կրակարան մը կայ՝ որուն կռնակ տուած ծոյլ կատու մը կը նիրհէ կուշտ կուշտ։ Սենեակը միանգամայն ճաշարան ըլլալուն՝ հացի փշրանքներ առատօրէն ցանցնուած են ամէն կողմ, զորս փախցնելու համար չորաճճի մուկեր կը վխտան, կը վազվզեն տակէն անդին, ծակէ ծակ, առանց բնաւ կարեւորութիւն տալու եւ հոգալու փիսիկին կամ միւսին պատկառոտ ներկայութեանը։

Մերթ հայկաբանը ընդհատելով կրակարանը խառնելու գործողութիւնը, աքաղ մէ՛ծամոլն է, աւելին կը նետէ այս ու այն կողմը վազվզող մուկերուն եւ տակէն. սակայն միջոց կը վրիպի հորթանը նշանակէտէն, եւ ահա իր ձախլիկ փորձը պարապը երթալէն բարկացած, յիշոց մը կ՚արձակէ, կռուփ մըն ալ զետեղելով մրափող փիսիկին յետոյքին որ անզգայ, անտարբեր կը մնայ նորէն։ Ցեռայ հայկաբանը կը սկսի նորէն կրակարանը խառնելու գործողութեան, կրակէ բուրգեր բլրացնելու եւ հիմնայատակ քանդելու։ Մերթ ալ կը կնէ՞նք իր հետը, ու տրմակ առմ ակը կը նստինք։ Պուլիկ մարդուկ մըն է ինքը, եւ տարիքը վաթսուն մը կայ, բայց ճերմակ թելեր աննըշմար տեղ մը բռնած են գլուխին վրայ, թէեւ ինք այդ երեւոյթին հակառակը կը հաստատէ, աւելցնելով թէ երկրորդ անգամ ամուսնացած ըլլալուն՝ ներկելով կ՚անյայտացնէ տարիքի ձիւթուռն այդ անախորժ ընծաները։ Եւրոպական ձեւով հագուած է, բայց իր թափթփած հանդերձանքը շատ շատ կը մատնէ ցուլվառը դեռ երէկ ձգած ըլլալը։ Պալմանադրական ասուղը կը բերուի գոր «անպատանք չթողելու» համար՝ երկար ալ կը հրամցնէ հայկաբանը, ու կը սկսի քրքրել իր «յիշատակները»։

«Երանելի՜ օրեր, կ՚ըսէ, Ա. տեսուն ատրին 1-2 զբօսած կը զրկէինք Փուճչին ու կը տպէր. ա՛ն ատեն թարգման աղաներն ալ կը քաշուէին ինէ, երբ մանաւանդ յօդուածներս կը ցուցնէի իրենց, տալը պաշտած, աչ պաշտպանած, ու տասնի, ամսականիս վրայ մէկ երկու զբաղի յաւելուած կ՚ընէին։ Բայց ի՜նչ աղուոր կարծեր կը գրէի մանաւանդ «Տէրոզով» սարացքութեան քրոմէն՜րս...։ Հիմա ամէն բան չոլուխ չօճուխն ձեռք է ինցեր, մեծ ու պզտիկ չկայ, լրագիրներն ալ աղայ ձեռքը անցած են։ Աստուած ինքը ողորմի։ Տասը հեգ, վերջերս, յօդուած գրեցի զրկեցի, նորէն ո՞ւր յօդուածներ, չոպէցին պատճառը հարցէ չպասաւոլ աւելին, եւ աւելի՛ չհամբերեցին, գրած նամակ՚ երուս ծախքն ալ վրայ գնաց։ Ամէն մէկին վըրայ ամրանիրով աշխատած էի, անքուեն գիշերներով աղ՛ուն, հանգիստ մոռնալով Ս. ալ վազ անցայ այլ եւս յօդուած գրելէ, առանց սակայն գրելէ իսպառ դադրելու։ Հիմա ընդարձակ բան մը կ՚աշխատասիրեմ, որ հիանալի գործ մը պիտի ըլլայ իր ամբողջութեանը։ Ափ ի բերան պիտի թողնէ շատերը, պիտի կարկեցնէ մանաւանդ մեկը բանի տեղ չդնողները եւ ատոնցմէն հասարով տպել պիտի տամ։»

Ու կը կարկառէ ինծի թանձր տետրակ մը, որուն առաջին էջին վրայ կը կարդացուին խոշոր տառերով աղուած «Հայկաբանին խորհրդածութիւնները» վերտառութիւնը։ Այս միջոցին ներս կը մտնէ տղայ մը, դասագիրք մը ձեռքը եւ ուղղելով հայկաբանին, ըսած ձայնով բան մը կը հարցնէ։ Տղուն ա՛ձայն, լաւիկ հարցնելուն հակառակ՝ հայկաբանը բարձրաղաղակ ու չնչակելով մը կը պօռայ կրկին, կրկին։

—Սրիկայ՛ա, շանթիք չհա՜սկցաք. անցեալ օր որ խոյաթային բըրիւ։ Սրիկապետ, հեղ մըն ալ կրկնե՜մ, Ա՛ու բառին հայերէնը սրիկապե՛տ է. սրիկապե՛տ....։

Ու դառնալով ինծի զոհ երեւոյթով մը եւ հպարտ։

—Լաւ չե՞մ թարգմանած եւ հայացուցած, կ՚ըսէ։

—Ինչը։

—Տիրեկթէօր բառը...

—Ինչպէս։

—Տիրէկ-տիւն, տիրէկթէօռ-Սրիկապետ...

—Պապմ՛...։

Քիչ յետոյ ուրիշ մը կուգայ եւ fbիլպասեռին հայերէն կը հարցնէ, ինքն հայկաբանը պզտիկ մատենագութեան մը մասնակելով, կ՚արտածայ մատներով մազերը կը սանտրէ, ճակատը կը շփէ եւ յանկարծ հնարքային բնաւոր խաղարկելով նոր գիւտ մը ըրած յաղթականութեամբ ու գոհանակութեամբ, «մեխարախի՛ն», «մեխրաֆիլ՛ի» կը բացականչէ, եւ այսզան մեկնելէն յետոյ դառնալով ինծի, «լաւ չէ՞ր, ուղիղ չէ՞ր» ըսածս, կ՚ըսէ — fbիլ = մեխիր, fbլպասեռ = մեխրակոխիչ կամ մեխրախփիչ։ Ինչու քս կը խնդըէ գիտ, բայց ծիծ մը կ՚ընեմ ու կը խեղդեմ ներսս, չթողնելով որ պոռթկայ, ու նշանոցի, հազիւ հեղցական ձեւեր մը կ՚ընեմ, արանցմէ սրտապնդուած, ա՛լ կը կը սկսի ամէնէն անիմաստ չտարթութիւնները թափել։

«Թրքերէն գործածական շատ մը բառեր կան կ՚ըսէ, որոնց հայերէնը չէ կերտուած տակաւին, ինչպէս օտ՛ բավլա խանէ բառը որ իր հայերէնը չունի կամ անհեթեթն ալ սխալ հայացուցած է։ Թավլա-խանե, խանէ-տուն, Թավլախանէ նոր տատուն։ Կամ երկրորդ նշանակութեամբ Թավլա (Թավլը) = գէր, Թավլախանէ = գիրատուն, պարարատուն։ Այս կարգի մտնցուած չափս մը բառերուն հայերէնը պիտի հնարեմ ու ամէնն բառգիրք մը մը պիտի յօրինեմ, մէյ մը օտ՛ ձեռքի գործս աւարտեմ, լմննեմ... ինչպէ՞ս լաւ ընդունելութիւն եւ օպատում չի՞ գտնէր։»

— Օ՜ անտարակոյս, անձամեմատ, կ՚ըսեմ, իր ա՛լ անտանելի անապարծութիւնները վերջակէտելու եւ մեկնելու ձեռպարանքով, բայց կը տարակուիմ զիս որ իր «Հայկաբանին խորհրդածութիւնները»էն քանի մը տող կարդամ գոնէ։

Հարկադրուած՝ ձեռք կ՚առնեմ կը բանամ առաջին էջը, որ առաջէս կը սկսի. «Եւ.... Տեան յոգնութեան վատակմակուրս, զեծաւ ի տառապանաց չարակնշած խրթնութեանց աշխատութեանց իմոց հանապազօրեայ, ո՛չ խառրեալ յաջմէ յահեակ, ո՛չ ծունկքն իմ կթուցեալ, ոչ զաչս իմ պակուցեալ (*) ըստ հոլովման ընթացից ամանակաց յառաջ չարժութեան որ ըստ լրապատարն նշմարելոյն արփիածանանց... իմոյս աղաչ՚իքն»... եւայլն եւայլն։ Ու գլուխս պտոյտ մը կ՚առնէ, եւ սիրտս խառնըւում մը. իրեն կը վերադարձնեմ տետրակը ու կը շտապեմ մեկնելու, ա՛ն սակայն օծիքս թող չի տար ու կը վերսկսի.

—Բառարանին վերջն ալ, կամ անկէ ալ առաջ, այսինքն ա՛ս գործէս անմիջապէս յետոյ կենսագրութիւնս պիտի գրեմ, ինչ խորհուրդ կուտաս։

—Շա՜տ լաւ կ՚ընէք, կ՚ըսեմ, վայրկեան մը առաջ ձեռքէն պրծելու յանքով։

—Բանինեսու խնդրեցի որ գոնէ «դիմատատերս» հանեն. բայց անիրաւ-նախանձաներ բոլորն ալ զլացան. չե՞ն տեմեր, այսքան աշխատելէն աշխատաւոր մըն եմ, ճանչցուած հայկաբան մը...

—Անշուշտ, ինչո՞ւ չէ...

—Քեզմէ ալ պիտի խնդրեմ, բայց դուն ալ անոնց ըրածը մի ըներ։

Ձէ՛, կ՚ըսեմ ու կը մեկնիմ, անոնց «խորհրդածութիւնն»ուն հեղինակ, տիպար, չքնաղ «հայկաբան»ը իր անյատակ անապարծութիւններու մէջ ձգելով։ Ու ինչպէս կը տեսնէք խոստացածս կը յարգեմ։

Ռաբերդ Ծ. ՏԱՐՐՈՆԵԱՆ

(*) Նորեկ «յիշատակարան մատենին գրութեան»։

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բորթ-Արթուր — Ճափոններուն յառաջքը. — Զինուորական գործողութիւններ. — Մանճուրիոյ մէջ։

Բարիզ 13 դեկտ.— Այն գաղծանէութիւնը որով Ճափոնները կը գործեն Բորթ-Արթուրի առջեւ, հակառակ այն անհաղին կորուստներուն զորս կ՚ունենան իրենց ամէն յառաջացումին մէջ, ցոյց կուտայ թէ զինուորներու թիւին կարեւորութիւն չեն տար եւ իրենց զինուորներուն պակասները կը լրացնեն՝ յարատեւ ժամանող նոր զինուորներով։ Սակայն Ճափոնէն հարաւային Մանչուրիոյ ռազմագիտական դաշտը կատարուած զինուորական առաքումները խիստ գաղտնի կը պահեն՝ այն ձեւով որ կարծեցնել կուտան թէ միայն Շա-Հոյի իրենց բանակը կը զօրացնեն։ Մամուլին կը դիմեն տարածելու այդ կարծիքը (չեն մոռցուած երկու անգամ եղած այն զրոյցները, հակառակորդի դէպքերէն ի վեր թէ, 60 000 հոգի Ի-Թեոււ ցամաք հանուած եւ անկէ դէպի Լիաօ-Եանկ ղրկուած են), եւ վերջապէս կը յաջողին հաւատք մը գոյացնել իրենց հակառակորդին՝ Շա-Հոյի երկայնքը իրենց ունեցած զօրութեանը մասին։ Ցաականակական նշան մը, սակայն թոյլ կուտայ գիտնալ թէ Ճափոնէն եկած վերջին զօրաբաժինը, 7-րդը, այս միջոցիս Բորթ-Արթուրի առջեւ կը գտնուի։ Թոքիօյէն առնուած տեղեկութիւն մը ծանոյց թէ Նոգիի զօրավարը Նոյեմ. 19ի ընդհանուր յարձակումին մէջ զօրախումբի մը կը հրամայէր։ Արդ, այդ օպան 7-րդ զօրաբաժին կիսաբաժիններէն մէկին հրամանատարն էր։ Ճափոնական 1, 9 եւ 11րդ զօրաբաժինները յայտնի է թէ երկար ատենէ ի վեր Բորթ-Արթուրի առջեւ կը գտնուին, որով Նոգիի զօրավարին բանակը հիմա այդ չորս զօրաբաժինները ունի իր տրամադրութեանը տակ։ Ընդունելով որ ատոնց իւրաքանչիւրը պահեստի կիսաբաժին մը ունենայ եւ նոյն իսկ 7-րդը, կողմնակերպութեան թալակնի տեսակէտով, եւ նոյն իսկ 20 000 հոգի հաշուելով, Բորթ-Արթուրի առջեւ ճափոնական զինուորական զօրութեան առաւելագոյն չափն է 80,000 հոգի, սակայն կարելի է որ անոնց իրական թիւը հաւանօրէն քիչ է եւ շատ քիչ։ Շա-Հոյի ճափոնական բանակը կ՚ամփոփէ համար կը մնան ի՜ր զօրաբաժիններ, անձնապահները եւ Մերմավայեն եկած 14րդ զօրաբաժինը, ուր այս վերջինն տեղ դրուած են չինացի վարձկան զինուորներ։ Այդ 14րդ զօրաբաժինը անշուշտ պահեստի կիսաբաժին չունի իր հետը եւ 14 000 հոգիէն աւելի չի կրնար ըլլալ։ Միւս ութը զօրաբաժինները միջին հաշուով 20 000 հոգի են, որով Օեամա մարէչալը ի հարկին 14 000 հոգի միայն կրնայ տրամադրելի ունենալ։ Միթէ աւելցուցա՞ծ է իր զինուորները, 800 հոգինոց վաշտերը 1500 հոգիի վերածելով։ Այդ եղանակը պիտի ակարացնէ իր գործօն ոյժերը, աւելի նուազ արժէք ունեցող պահեստներու մէջ խառնելով զանոնք։ Հիմա բաւական չէ Քուրոբաթքինի զօրավարին հաւասար ոյժ ունենալ, վասն զի ռուս ընդհանուր հրամանատարը առանց մէկ զօրաբանակի հաւասար զօրութիւն ունի՝ այսինքն անհամեմատ կերպով ամենէն քիչը 330 000 հոգի։ (Թան)

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Վերջին լուրեր.— Վրդովիչ լուրեր.— Անկումը.— Ճափոնական պատերազմական հեռագիրներ.— Ճափոնական լրտեսութիւնը Ռուսիոյ մէջ.— Զինուորական գործողութիւններ։

Բարիզ, 13 դեկտ.— Ճափոնի դեսպանատունը երէկ իրիկուն սա հեռագիրը հաղորդեց որ Թոքիոյէն առնուած է.— «Բորթ-Արթուրը պաշարող ճափոնական բանակին հրամանատարը կը տեղեկագրէ թէ դեկտ. 11ին ռմբակոծութիւնը մեծ վնասներ պատճառած է անթել հեռագրի կայանին՝ Ոսկի Լերան ստորոտը։ Նաեւ նաւարանն ալ բանկցուած է։

—Մասնաւոր աղբիւրէ առնուած ուրիշ լուրերու նայելով, թէեւ պաշտօնական, ալ եւս տարակոյս չի վերցներ Բորթ-Արթուրի վերապահուած վիճակը. Մօտեցած են Բորթ-Արթուրի վերջին օրերը։ Բեղերսպուրկի մէջ միշտ հաւատացուն յոյս կայ թէ Շթէօսէլ զօրավարը, իր տոկուն հանդիսաւոր խառնուածին համաձայն, թէեւ վերջին ծայրը հասած եւ նոյն իսկ թնդանօթներուն ռազմամթերքն ալ սպառելու վրայ, պիտի չյանձնէ Բորթ-Արթուրը՝ այլ պատերազմին ամէնէն գեղեցիկ էջերէն մէկը փառքով ծածկելու, բայց ամէն յոյս կորսուած է թէ Բորթ-Արթուր պիտի կրնայ դիմանալ, մինչեւ օգնութեան բանակի մը ժամանումը։ Ինչ որ ալ ըլլայ, անկումը շատ աւելի պիտի նստի։ Տեյլի Մէյլի թղթակիցը կը հեռագրէր թէ Ճափոնի իշխանութեանց պաշտօնական մէկ տեղեկագրին նայելով, հակառակորդի վերջին չորթուն ճափոններուն կորուստն է 3000 մեռեալ եւ 10,000 վիրաւոր։ Վերջին յարձակումները աւելի արիւնալի եղած են, եւ «203 մէթր» նշանաւոր բլուրին գրաւումը, զոր Նոգի Բորթ-Արթուրի բանալին կը նկատէ, մեծամեծ կորուստներ պատճառած է։ Տոկիոյի եւ Ճափոնի միջեւ հիւանդարան-փոխադրանաւերու կանոնաւոր շոգեթական երթեւեկութիւն մը հաստատուած է։ Ասոր ընդհակառակ ճափոնական բանակները հիւանդներով եւ վիրաւորներով խճողուած չէ, բայց թէ՛ Ճափոններուն եւ թէ Ռուսերուն կորուստը խիստ շատ է։

—Թշնամութիւնները սկսելէն ի վեր շատ խօսուեցաւ Ռուսիոյ մէջ ճափոններուն կատարած լրտեսութեան վրայ՝ որդի պատերազմին պատրաստութեան առթիւ։ Այդ մասին սա մանրամասը կը պատմուի.

1898ի վերջին տարիներուն Բեղերսպուրկ հաստատուեցաւ Բրու-Սիւսի վաճառական մը որ Նեւսքիի պողոտային վրայ թէյի վաճառատուն մը բացաւ։ Թէեւ ռուսական մայրաքաղաքին մէջ այդ կարգի հաստատութիւններ շատ կան, սակայն վերոյիշեալ վաճառականին գործերը շատով զարգացան։ Զաւակի բուն երջանիկ վաճառականը հարկադրուեցաւ իր պաշտօնեաներուն թիւը աւելցնել, որով փութով իր հայրենակիցներէն հինգ հոգի բերել տուաւ։ Արդարեւ շատ հաճոյական ու բարեկիրթ էին Ծայրագոյն Արեւելքի այդ զաւակները։ Իրենց ճարտարամտութեամբ, շնորհալի ձեւերով եւ քաղցրութեամբը շուտով շահեցան ազնուականտական յաճախորդներուն համակրութիւնը։ Վաճառատունը շատ բարգաւաճ էր, րուպլիները կը տեղային դրամարկղներուն մէջ, նաեւ թէյ տրուած էր պիկնիկերդութեան կ՚իշխել կը հնչէին վաճառող պաշտօնեաներու սեղանակներուն մէջ։ Սակայն, քաղաքին այդ նպատաւորեալները իրենց վիճակը գնահատելու ալեզ չունէին. յանկարծ մեկնումներ ութիւնը մը կը տեսնուէր անոնց դէմքերուն վըրայ։ Ամէն կողմէ եղած հարցումներու պատասխանելով, վերջապէս խոստվեցան։ Իրենց ծննդավայրէն հեռացած ըլլալնուն համար չէր որ կը ցաւէին։ Ասիական քաղաքակրթութիւնը ամբողջովին յագեցուցած էր զանոնք. բայց Ռուսիոյ մէջ ինքզինքնին օտարներ կը զգային։ Մեծապէս կը փափաքէին ռուսական ազգութիւնը ընդունիլ եւ կարենալ ճանչնալ օրթոտոքս կրօնքին հիացումները։ Այդ պարագան մեծ յաջողում պատճառեց ազնուական յաճախորդներուն մէջ։ Հինգ ռուս քնքուշներ քրիստոնէական աւանը առնեցին հինգ նորընծաներուն եւ իրենց մկրտութեան հանդէսին օրը, որ մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ, Ռուսիոյ կայսրութիւնը հինգ նոր հպատակներ եւս ունէր։ Մկրտութիւն եւ ռուս ազգութիւնը ընդունիլէ ետքը, [illegible] ընտանիք կազմել եւ կին առնել։ Այդ պահանջումը շատ օրինաւոր էր. անոնց պաշտպանները նորէն գործի ձեռնարկեցին։ Բեղերսպուրկի բոլոր վաճառատանց մէջ, գեղձակուհի, գործաւորուհի եւ այլն նորէն աչքէ անցուեցան։ Վերջապէս հինգ գեղատի գործաւորուհիները ընտրուեցան ամէնէն գեղանիներէն։ Ատոնց համար օժիտ մըն ալ կազմուեցաւ հանգանակութեամբ։ Ատոնց նշանտնները, ընդհանուր համակրութեան արժանացան. աւելի եւս կը շահէին իրենց խանութներուն մէջ։ Հարսնիքները շատ հանդիսաւոր եղան, ընդհանուր համակրական արտայայտութեանց մէջտեղ։ Տարիներ անցան։ Երջանիկ ընտանիքները պատմութիւն չունին, բայց աստանք իրենց դժնդակ պատմութիւնը պիտի ունենային։ Պատերազմը ծագեցաւ. հինգ տղիներ փոքր աղջըններէ շրջապատուած, Բեղերսպուրկի ոստիկանական բոլոր կայանները դիմեցին լալագին խնդրելով իրենց անյայտացած ամուսինները։ Թէյի վաճառականը խանութը գոցած էր եւ վաճառող պաշտօնեաները անհետացած էին։ Ասուդ, յատուկան պիտի չդառնային եւ անոնց կիները տակաւին կ՚արտասուեն։ Օթատաղութիւնը ընդունած այդ ճափոնները տեղին տեղեկութիւններ տարած են Թոքիոյի ընդհանուր սպայակոյտին։ Այդ աղբրացնող ամուսինները ճափոնական բանակէն սպաներէն էին եւ հիմա իրենց անդերը գրուած են զօրագունդերուն մէջ. անշուշտ աստիճանի բարձրացում ալ ունեցած են իրենց յանձնուած պաշտօնը յաջողութեամբ գործադրած ըլլալնուն համար։

Լոնտոն.— Տեյլի Թելէկրաֆի թղթակիցը Բորթ-Արթուրի առջեւ գտնուող ճափոնական բանակէն ընդարձակ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Էրլանկշանի եւ Էօթզիլզանկի ամրութեանց վրայ կատարուած յարձակումներուն նկատմամբ, որոնք միեւնոյն ատեն «203 մէթր» բլուրին յարձակումին հետ տեղի ունեցան։ Թղթակիցը ըսել կուզէ թէ այդ յարձակումները պաշարման ամէնէն կատաղիներն էին, կը յաւել.—«Երբ Ճափոնները, իրենց զիծին ընդարձակութեանը շնորհիւ, շղնապատները գրաւեցին, ճամբայ մը բացին ամրոցին դէպ ի ներքին մասը, ուր պատնէշ մը կար աւազով լեցուն պարկերով պաշտպանուած եւ գնդացան մասերու բաժնուած. ատոնց շուրջը կը գտնուէին հրացանածիգներ եւ խարընկեցներ։ Ճափոնները հազ գրեթէ ամբողջովին ջարդուեցան եւ մէկ քառ՚ին միայն ազատուեցան, վասն զի նեղ անցքերը լեցուած էին դիակներու դէզերով՝ սոսկալի հեր պով յօշոտուած, որովհետեւ երկու պատերազմիկները շատ մօտէն կը կռուէին իրարու հետ։ Էրլանկշանի մէջ Ճափոններն եւ Ռուսերը մեծ մոլեգնութեամբ կռուեցան։ Հրացանները եւ սուիններն խորտակուած ըլլալով, զինուորները իրարու վրայ կը յարձակէին եւ զիրար կը բզկտէին։ Անոնցմէ հարիւրի չափը կտոր կտոր եղած էին փոքր ռումբերէ։ Խրամատները դիակներով լեցուած էին։ Կռիւը այդպէս շարունակեց մինչեւ որ Ճափոնները, կամ ինչ որ մնացած էր Ճափոններէն, փոսերուն մէջ քաշուեցան։»

Տեյլի Թելէկրաֆի թղթակիցը այնպէս կը նկատէ թէ Ճափոններուն ձախողութեանը պէտք է վերագրել Ռուսերուն ճարտարութեանը, վայրագ քաջութեանը եւ ներքին ամրոցներուն լաւ վիճակին, որոնք կարծուածէն աւելի զօրաւոր էին, նաեւ բազմաթիւ խարընկէցներով պաշտպանուած։

ՄԱՆՃՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ճափոնական տեղեկագիրներ. — Ընդհարումներ.— Ճափոնական յաջողութիւններ։

Լոնտոն 13 դեկտ.— Շա-Հոյի ճափոնական բանակէն պաշտօնական հեռագիր մը կ՚ըսէ.— «Ռուսական զօրախումբ մը դեկտ. 10ին, կէսգիշերէն երկու ժամ առաջ, Բեթեհոյցի վրայ յարձակեցաւ։ Նոյն օրը կէսօրէն առաջ, Ուանֆուցանի արեւմտեան կողմը գտնուող ռուսական թնդանօթաձիգները ռմբակոծեցին Նաաթանը եւ Թանկիրտարուցէն։ Անոնց թնդանօթները, Թուշանի արեւմտեան կողմը զետեղուած, ռումբ արձակեցին նաեւ Բաւցաուայի արեւելեան կողմը, բայց արդիւնք մը չունեցան։ Նաեւ ռուս հետեւակազօրքերը յարձակեցան Մամայիէի վրայ՝ Հուն-Հոյի աջ եզերքին վրայ։ Ռուսները բազմաթիւ վիրաւորներ ունեցան, Ճափոնները կորուստ չունեցան։»

ՊԱԼԹԻԿԻ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ

Բարեյոյս.— Ռոժեսթվենսքի ծովակալին մարտանաւեր. — Ածուխի մատակարարութիւնը։

Լոնտոն, 13 դեկտ.—Բիրթոունէն կը հեռագրեն.— Ռուսական հեռաւոր-Նաւը՝ Օրել որ Բորթ-Արթուր կ՚երթայ, հոս ժամանեց՝ պաշար առնելու։ Երկու խոշոր նաւեր, հաւանօրէն Պալթիկի ռուսական նաւատորմին պատկանող, այս առաւօտ անցան Բալնի հրուանդանէն բացէն։ Գերմանական ածխաբարձ շոգենաւ մը նաւահանգիստ մտաւ։ Կ՚երեւի թէ Օրելի համար ածուխ բերած է։

— Բերթուանէն կը հեռագրեն Իվնինգ Սթանտարտի թէ Ռոժեսթվենսքիի ծովակալին նաւատորմը Սիմոնս-Թաուն-Պէյ ժամանած է։ Այդ ծովածոցը բրիտանական նաւահանգիստ է Բարեյոյսի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 16 դեկտ.—Բորթ-Արթուրը պաշարող ճափոնական բանակին հրամանատարը կը հեռագրէ Թոքիօ թէ ռուսական Ասրոուծի թնդանօթակիրը եւ Սեվաստոբոլ զրահաւորը վնասուած են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մուքտէնէն կը հեռագրեն «Սէնթրըլ Նիուզ»ի թէ ընդհարում մը կատարուեր է Լինչիբուի արեւմտեան կողմը Ռուսերու աջ թեւին մէկ մասին եւ Ճափոններուն միջեւ։

— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի ռմբակոծութիւնը վերսկսեր է եւ թէ Ճափոնները գլխաւորաբար ռումբ կը տեղացնեն Էրլանկշանի եւ Քէքուանշանի կարեւոր եւ խոշոր ամրոցներուն վրայ։

— Ֆուզանէն կը հեռագրեն թէ ռուսական բազմաթիւ զինուորներ ճամբայ ելած են՝ Քորէայի հիւսիսային մասը գրաւելու համար։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Քուրոբաթքինի զօրավարը սա հեռագիրը ուղղած է Նիքոլա կայսեր.—«Երէկ առաւօտ ճափոնական զօրախումբ մը հետապնդութիւն կատարեց Ֆուշուլինի կիրճին հարաւային կողմը, բայց ռուսական կամաւոր զինուորները ետ մղեցին այդ զօրախումբը։ Կատարուած ընդհարումին մէջ Ռուսերէն մէկ հոգի մեռաւ եւ երեք հոգի վիրաւորուեցան. ատկէ զատ ուրիշ ընդհարում չկատարուեցաւ»։

ԼՈՆՏՈՆ. — Սէուլէն կը հեռագրեն Տեյլի Թելէկրաֆի թէ Քորէայի հիւսիսային կողմէն առնուած լուրերու նայելով՝ Ռուսերը կը պատրաստուին դէպի հարաւ յառաջխաղացութիւն մը կատարելու։

—Բեղերսպուրկէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Բորթ-Արթուրի անթել հեռագրի կայանը ճափոնական ռումբերէն քանդուելէն ի վեր, Բորթ-Արթուրէն ուղղակի որ եւ է լուր չստացուիր Բեղերսպուրկ։

—Թոքիոյէ կը հեռագրեն.— Ճափոնները «203 մէթր» բլուրէն քննութիւններ կը կատարեն շրջակայ ռուսական դիրքերուն նկատմամբ, մանաւանդ Թապան Քոյի, Իթզէշանի եւ Անզէշանի։ Այդ կերպով հաստատուած է որ նոյն ամրոցներուն ռուսական բոլոր թնդանօթները մի միայն նաւային թնդանօթաձիգներու կողմէ կը գործածուին։

ԹՈՔԻՕ. - Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Քորէայի կառավարութիւնը երեք վաշտ զինուոր ղրկած է Համ-Հունկ Քորէայի արեւելեան կողմը գտնուած ռուսական զինուորները դուրս հանելու համար։

ԲԱՐԻԶ.—Մատ Թանէն կը հեռագրեն թէ ռուսական Բոյքիեւնի թորփիլանաւը, որ փոթորիկէ ատեն վնասուած ըլլալով Վիկոյի նաւահանգիստը մտեր է եւ թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը արտօներ է այդ նաւին նորոգութիւնը։

ԲԵՐԼԻՆ.— Թոքիոյէն հեռագիր մը կը հեռագրեն.— Վերջին օրերս Բորթ-Արթուրի շուրջը բաւական սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ, երբեմն ձիւնի փաթիլներ ալ կը ծագին, սակայն Ճափոնի բանակին առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Ճափոնի բանակին մէջ հիմա չինեւճափոնական [illegible] հիւանդութիւններ կը պատահին։ Բորթ-Արթուրը պաշարող ճափոնական բանակը բաւական յառաջացած է խրամատներ բանալու գործին մէջ. Ճափոնները կը ռմբակոծեն Բորթ-Արթուրի նոր քաղաքը, ուր շատ մը հրդեհներ կը պատահին այդ պատճառով։

ՎԻԷՆՆԱ.— Լոնտոնէն կը ծանուցանեն թէ յառաջապահներու կռիւներէ դուրս դէպք մը չկայ Մանչուրիոյ մէջ. Երկու բանակները անդադար կ՚ամրացնեն իրենց դիրքերը, հակառակ ցուրտին սաստկութեան որ խիստ նշաւաւոր է Ռուսերուն։ Երկու թշնամիները ձմեռնային պատերազմի կը պատրաստուին։

ԲԱՐԻԶ — Զախարով զօրավարը կը հեռագրէ թէ համեմատական հանդարտութիւն կը տիրէ երկու պատերազմիկներուն միջեւ։ Միայն զօրքերը տեղափոխուած ատեն ընդհարումներ կը պատահին։

—Չէ-Ֆուէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ճափոնական յածանաւ մը խորտակուած է Շանթունկի հրուանդանին հարաւ արեւելեան կողմը։ Վիճակը վտանգաւոր է։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Թայմզ»ի կարծիքը. — Իրաւարարական նոր դաշնագրերու կնքում։

Բարիզ 13 դեկտ.—Թայմզի խօսքին նայելով, Մ. Նահանգաց եւ օտար տէրութեանց, մանաւանդ Անգլիոյ հետ կնքուած իրաւարարական դաշնագիրներու վաւերացումը այնքան փութով չպիտի կատարուի, ինչպէս կը կարծէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ։

—Պ. Հէյ եւ Ուաշինկթոնի անգլիական դեսպան Սըր Մորթիմէր Տիւրանտ, երէկ, անգլօ-ամերիկեան իրաւարարական դաշնագիր մը ստորագրեցին, անգլօ-ֆրանսական պայմանագրութեան նախօրինակներուն վրայ հիմնուած, ծերակոյտին ընդդիմութիւնը անյաղթելի բան մը չպիտի ըլլայ, անգլօ-ամերիկեան պայմանագրութիւն մը վաւերացնելու մասին։ Ծերակոյտը լաւ աչքով չի դիտեր պայմանագրութեան այն մասերը մանաւանդ, որոնք տարբերութիւն ունին Բոնճուֆի չխանքին քնթերցին հետ։ Երկու իրաւարարական դաշնագիրներ ալ, մէկը Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, միւսը Իտալիոյ հետ, այս օրերս պիտի կնքուին Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնատան կողմէ։

ԱՆԳԼԻԱ

Խորհրդարանին գումարումը. — [illegible] Երեսփոխանի մը մահը։

Լոնտոն, 13 դեկտ.—Անգլիոյ թագաւորը, երէկ, կէսօրէն յետոյ, մասնաւոր խորհուրդ մը գումարեց, Պըքինկէմի պալատին մէջ, Խորհրդարանին գումարումը մինչեւ յունուար 17 յետաձգելու համար։ Ի չկէս սովորութիւն եղած է ավարտակ նստաշրջանները համար, նոր պայմանաժամ մը պիտի որոշուի յունուար 17էն առաջ, եւ Խորհրդարանը փետրուարէն առաջ չպիտի գումարուի։

—Երեսփ. Ժողովի երեցագոյն անդամ եւ Լոնտոնի Միլ-Էնտ թաղին պաշտօնական երեսփոխան Պ. Սբէնսըր Չէրչիլթընի մահը կը ծանուցուի։ Հանգուցեալը ութսունըվեց տարեկան էր, եւ տասնըինը տարի ի վեր երեսփոխան էր։ Վերջին նստաշրջանին, երբ դիմացկունութիւնը եղած էր՝ յուլիս 19-20ի համբաւաւոր նստին ներկայ գտնուելով քսանըհինգ ժամ, իր պաշտօնակիցները արծաթէ բաժակ մը նուիրած էին Պ. Չէրչիլթընի, ի յիշատակ այդ խորհրդարանական յաջողութեան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Գահաժառանգ իշխանին ամուսնութեան թուականը — Նորապսակ ամոլին բնակելիք դղեակը։

Պերլին, 13 դեկտ.— Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին ամուսնութեան թուականը քանի՛ մը անգամ փոփոխութիւն կրեց, գէթ մամուլին մէջ։ Հիմա կը հաւաստուի թէ մարտ 22ին տեղի պիտի ունենայ, Վիլհէլմ Ա ի ծննդեան տարեդարձին օրը։ Սկզբան մայիս 26ին որոշուած էր, որ Գահաժառանգին ծննդեան տարեդարձն է, բայց ի վերջոյ մէկդի թողուեցաւ, որովհետեւ կայսրը կը փափաքի ապրիլին եւ մայիսին առաջին կէսին պտոյտ մը կատարել Միջերկրականին մէջ։ Նորապսակ ամոլը, ամառ ատեն, մարմարեայ պալատը պիտի բնակի, Բոցտամի շրջակայքը։ Իսկ ձմեռը, Բոցտամի դղեակը։ Ցեռայ, Պապելսպէրկի դղեակը պիտի յարդարուի անոնց բնակութեան համար, որ սիրական բնակարանն էր Վիլհէլմ Ա.ի։ Անգլիական գոթական ոճով շինուած է այս դղեակը։

ԽԱՐԴԱԽ ԿՆՈՋ ՄԸ ԴԱՏԸ

Նոր տիկին Իմպէր մը.— Եղեռնապաստանին առջեւ.— Յիսուն միլիոնի խարդախութիւնը. — Երեւակայական ժառանգութիւն։

Ուաշինկթըն, 13 դեկտ.—Տիկին Իմպէրի Ամերիկացի տիպարը տիկին Չէտուիք եղեռնադատ ատեանին առջեւ եղած է իբր խարդախ եւ կեղծարար։ Պ. Էնտրիւ Քարնէկի ալ իբր վկայ պիտի ներկայանայ Քլիւլանտի (Օհիօ) երդուեալ դատաւորներուն առջեւ։ Սակայն հիւանդ ըլլալուն, չէ կրցած ներկայ գտնուիլ նատին։ Տիկին Չէտուիք ամենուն կը հաւատացնէր թէ ինք ապօրինի զաւակն էր Ամերիկացի միլիոնատէրին, եւ այդպէս դիւրացուցած էր իր գործած խարդախութիւնները։ Պ. Քարնէկի ստորագրած է յիսուն միլիոն տոլարի հասնող ընկալագիրներու, չէքերու եւ փոխանակագիրներու տակ։ Տիկին Չէտուիքի պահանջատէրերը 7 կամ 8 միլիոն տոլարը միայն պիտի կրնան առնել իրենց պահանջներէն։ Խարդախ Ամերիկուհիին ի գործ դրած դաւթիւնն ալ կը նմանի տիկին Իմպէրի գործածած միջոցներուն։ Տիկին Չէտուիք իր պահանջատէրերուն կ՚ըսէր թէ մորեղբօր կողմէ ժառանգութիւն մը ինկած է իրեն, Պ. Էնտրիւ Քարնէկիի յանձնուած։ Այդ երեւակայական ժառանգութեան շնորհիւ անոնցմէ գումարներ փոխ առնել յաջողեցաւ, մանաւանդ որ դիմացինը մեղադրուելու մասնաւոր ձիրք մըն ալ ունէր այս խարդախ Ամերիկուհին։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նեղն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարել տուաւ կայս. Պալատ[illegible]։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանը եւ առաջին թարգմանը, Իտալիոյ դեսպանը եւ առաջին թարգմանը. կայս. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման զինուորական սպաները, գերմանական դեսպանատան պահականաւին հրամանատարը եւ սպաները եւ քանի մը օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք ընծայականի Եմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Երէկ, Իտալիոյ դեսպան Իմբէրիալի մարքիզին շնորհուած կայս. ունկնդրութեան պահուն, դեսպանը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց դեսպանատան Սեզիա եւ Արֆիմէs պահականաւերուն հրամանատարները եւ սպաներէն ոմանք, որոնք արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՔԵՆՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն եւ Իտալիոյ դեսպան Իմբէրիալի մարքիզը պատիւ ունեցան ուղղակի ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

—«Պարոն Մարշալ Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց Կ. Պոլսոյ եկած գերմանական Տրոլե մարզարան-մարտանաւին հրամանատարը եւ սպաներէ ոմանք։ Իտալիոյ դեսպանն ալ Ն. Վեհափառութեան ներկայացուց Սեզիա եւ Արֆիմէs պահականաւերուն հրամանատարները եւ սպաներէն ոմանք։»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Տրոլե մարզարան-մարտանաւին հրամանատարը, սպաները եւ նաւային աշակերտները երէկ պատիւ ունեցան ներկայ գտնուելու Սէլամլըքի աթարգմանութեան։ Ամէնքն ալ Տոլմա-Պաղչէ ցամաք ելան եւ պալատական կառքերով կայս. Պալատ գացին։ Հրամանատարը ու սպաները հիւրանոցը ընդունուեցան, իսկ նաւային ուսանողները՝ պարտէզին մէջ։ Նաւաստիներն ալ շոգենաւակով Պէշիքթաշի նաւամատոյցը ցամաք ելան եւ անկէ իրենց նաւապետներուն առաջնորդութեամբ կայս. Պալատ երթալով հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ կեցան։ Վեհ. Սուլթանը մզկիթը երթալու եւ անկէ վերադառնալու պահուն Տրոյխի հրամանատարը, սպաները, նաւային ուսանողները եւ նաւաստիները «Հուրրա՛» գոչեցին, նաեւ նաւաստիներուն նուագածուները Համիտիէ քայլերգը նուագեցին։ Արարողապետ Իպրահիմ փաշա Վեհ. Սուլթանին կայս. բարեւները հաղորդեց հրամանատարին ու սպաներուն։ Հրամանատարը նաւային ուսանողներուն եւ նաւաստիներուն հաղորդեց կայս. այդ մեծարանքները։

— Սելամլըքէ արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը, Տրոյխի հրամանատար ֆոն Տասէլ գնդապետը եւ հինգ սպաներ պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Թարգմանի պաշտօնը կը կատարէր արարողապետ Իպրահիմ փաշա։ Դեսպանը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց Տրոյխի հրամանատարը ու սպաները որոնք արժանացան կայս. մեծարանաց։ Ֆոն Տասէլ գնդապետը երախտագիտութիւն մատոյց իրենց նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար։

— Հիւրանոցին մէջ ճոխ շքասեղան մը պատրաստուած էր գերման հիւրերուն համար։

— Տրոյխի հրամանատարը, սպաները, նաւային ուսանողները եւ նաւաստիները միեւնոյն կերպով իրենց նաւը դարձան։

— Ֆէրիք Աուլէր փաշա, երէկ գիշեր, սեղան մը տուաւ Տրոյխի հրամանատարին եւ սպաներուն ի պատիւ։ Ներկայ էին նաեւ դեսպանը, դեսպանուհին, գերման հիւրերուն հիւրամեծարները եւայլն։

— Տրոյխի հրամանատարը, այս վերջին Վոսփորի մէջ պտոյտ մը պիտի կատարէ։

— Այս իրիկուն Թէյի սեղան մը եւ յետոյ պարահանդէս մը կը տրուի Տրոյխի մէջ, ուր ներկայ պիտի գտնուին Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանատան պաշտօնեաները, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման փաշաները, գերման հիւրերուն հիւրամեծարները եւայլն։

— Այս գիշեր ալ Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսը սեղան մը պիտի տայ Տրոյխի հրամանատարին ու սպաներուն։

— Տրոյխ երկուշաբթի առտու պիտի մեկնի Պոլսոյ նաւահանգիստէն եւ ուղղակի Աղեքսանդրիա պիտի երթայ։

— Ծովային նախարարութեան լուսանկարիչ Սամի պէյ, երէկ առտու, Տրոյխ մարզարան-նաւակը երթալով, սպաներուն, նաւային ուսանողներուն եւ նաւաստիներուն լուսանկարները առաւ։ Այդ լուսանկարները ալպոմով մը Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցուին։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ զաւակներէն եօթը նոտանըեօթը երիտասարդներ որոնց 24ը՝ զինուորական բարձրագոյն վարժարանէն, 31ը՝ ճարտարագիտական վարժարանէն, 14ը Սանայի վարժարանէն եւ 8ը՝ նաւային բարձրագոյն վարժարանէն, իրենց ծննդավայրերը պիտի ղրկուին՝ ճամբու ծախքերը եւ դիպլոմ տոմսերը? հատուցանելով։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ, երկուշաբթի օրը, գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին Ռուսիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ։ Ցետոյ շնորհաւորութիւններ պիտի կատարուին։ Իրիկունը դեսպան Պ. Զինովիէվ սեղան մը պիտի տայ։

Պ. ՄԱԹԱՆՈՎԻՉ.—Լ. Հէրըլտ կ'ըսէ թէ պաշտօնապէս առաջարկուած չէ այն լուրը, որուն համաձայն Սեւ Լերան գործակատար Պ. Մաթանովիչ նոյն պաշտօնով Բեղկրատ պիտի փոխադրուի։

ՍՈՒԷԶԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՋՐԱՆՑՔ ՄԸ.— Լոնտոնէն հետեւեալ շահեկան լուրը կը հաղորդեն —«Սուէզի համար նոր ջրանցք մը շինելու մասին խնդիր կայ՝ հիմակուան ջրանցքին դէմ մրցելու նպատակով։ Լոնտոնի մեծ նաւատէրերէն ոմանք որոնք երկար ատենէ ի վեր կը գանգատին թէ ջրանցքին անցագինը շատ սուղ է, Բէլ Մէլ Կազէթի ըսածին նայելով, որոշեր են հիմակուանին զուգահեռական ուրիշ ջրանցք մը շինել՝ երեքուկէս մղոն աւելի կարճ։ Սէնտիքային գլուխը կը գտնուի Օժիէ եւ եղբարք տունը։ Անցագինը հիմակուանին կէսին չափ պիտի գանձուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ դատական նախարար Պ. Սթոյքովի համար կ'ըսուի թէ պիտի հրաժարի, կարծիքի անհամաձայնութիւն ունենալուն համար իր ընկերներուն հետ, որոնք չեն ուզեր դատական նախարարութեան պաշտօնեաներուն յաւելումը։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ դեկտ. 10 (Ն. Տ.) թուականով կը գրեն.—«Երէկ հրդեհ ծագեցաւ յունական Այի Եօրկի Բէյիւթէրէսթօ վանքին մէջ, քաղաքէն եօթը ժամ հեռու՝ 120 մէթր բարձրութեամբ ժայռի մը վրայ հաստատուած։ Վանականներուն խուցերը այրեցան։ Մատենադարանը եւ ձեռագիրներու հաւաքածոն ազատուեցան։»

ՊԱԹՈՒՄԻ ժամանումներուն դէմ որոշուած առողջապահական միջոցները ստոյգ փոխուած են.—Ուխտաւոր պարունակող շոգենաւերը Սինոպի մաքրանոցին մէջ հինգ օր քարանթինա պիտի ապրին եւ ախտահանումներ պիտի կատարուին։ Պարզ ուղեւոր ունեցող շոգենաւերը Սինոպի մաքրանոցին մէջ միայն բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին եւ երրորդ կարգի ուղեւորներուն գոյքերը պիտի ախտահանուին։ Այն շոգենաւերը որոնք ուղեւոր չունենան, բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին՝ բժիշկ ունեցող օսմ. առաջին նաւահանգիստին մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը, շրջաբերական մը ղրկելով ամէն կողմ, ծանոյց թէ երշիկ եւ պաստըրմա պատրաստողները պէտք է քննիչ անասնաբոյժերէն վկայագիր մը ստանան թէ անոնք հիւանդութենէ զերծ միսերէ շինուած են։ Վաճառականներ ալ երբ իրենց ապրանքները մաքսատուներէն առնեն, պէտք է նոյն իմաստով վկայագիր մը ցոյց տան։

ԱՆԱՏՈԼԸԻ երկաթուղիի Ընկերութիւնը երեք ծրագիր պատրաստեց՝ Հայտար Փաշայի քարափին վրայ շինուելիք երկաթուղիի կայարանի մը եւ պաշտօնեաներու յատուկ շէնքի մը կառուցման համար։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, որուն յանձնուած են այդ ծրագիրները, կը քննէ զանոնք. ասոնցմէ ո՛րը որ յարմար դատուի, շինութիւնները ըստ անոր պիտի սկսին քիչ ատենէն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանատան մէջ, ամէն տարի, ֆրանսական վարժարաններու աշակերտները քննութիւն տալով վկայական կը ստանան։ Այս տարուան քննութիւններն ալ կատարուելով երկու հայ աշակերտներ ամէնէն աւելի արժանացան շնորհաւորութեանց եւ գովասանքներու։ Ասոնց մէկն է Օր. Լիւսի Պօյաճեան որ հինգ օտարազգի ընկերուհիներուն մէջէն առաջին արժանացած է, իսկ միւսը Պ. Կարապետ Պարսամեան՝ Պրուսայի Վէյլէթմոզի վարժարանէն։ Սրամպուլ կ'ըսէ թէ այդ հայ աշակերտը իր վարժարանին իրաւամբ պատուաբեր եղած է եւ ստացած է ամէնէն բարձր թիւերը։

ՊՐԷՍՏԻ ԼԻՈՆԷԻ համար կ'ըսուի թէ Գալաթիոյ Նէյի խանը պիտի փոխադրուի որ կատարելապէս սեփականութիւնն է հանգուցեալ Դաւիթ էֆ. Համբարձումեանի եւ Ապաւս էֆ.ի։ Շարժառիթը այն է որ վարձակալութեան պայմանագրութիւնը լրանալու առթիւ Բրէտի Լիոնէն չէ կրցած համաձայնիլ հիմակուան շէնքին տէրոջը՝ Հալաճեան Բարսեղ էֆ.ի հետ։

ԱՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Սապահ կ'իմանայ թէ կերպասի վաճառական մը՝ Բէլէօն Սթամաթիատի երեք հազար ոսկի բացով անանկացեր է։ Այդ գումարին կէսը եւրոպական գործարաններու կը վերաբերի եւ կէսն ալ Կ. Պոլսոյ վաճառականներէն ոմանց։

ՍԱՐԸԵԱՐԻ Մոսէն Մահալլէսին մէջ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, Բնամիլ անուն մարդ մը մեռած գտնուած էր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով, նոյն տեղին մօտերը բնակող Մուսթաֆա անուն պարտիզպան մը ձերբակալեց իբրեւ հեղինակ։ Թէեւ ուրացաւ, բայց դէպքը անցնելուն ատեն եւ հարցաքննութեան պահուն չփոթեցաւ։

Տե՛ս Դ. երես Բարձր Օրէնթալի գինիի եւ քօնեաքի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Տ. Եղիշէ Եպիսկ. Դուրեան երէկ իրիկուան Իզմիր ուղեւորեցաւ Մէսաժըրիի Էֆռատոր շոգենաւով։ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ողջերթ մաղթելու գացած էին Տ. Տ. Մաղաքիա եւ Բարգէն վարդապետները ու Բարթող Թէլեան, Արիս Ֆէսճեան, Մինրան Տէր Ներսէսեան եւ Մկրտիչ Մելիքեան էֆէնտիները։ Ներկայ էր նաեւ համակիրներու բազմութիւն մը, եկեղեցական եւ աշխարհական։ Հրաժեշտի սիրալիր ողջոյններ փոխանակուեցան եւ Բարթող էֆ. Թէլեան սրտայոյզ խօսքերով ողջերթ մաղթեց առաջնորդին։ Տ. Եղիշէ Սրբազան, մեկնելէ առաջ հրաժեշտի գիր մը ուղղած է Ս. Պատրիարք Հօր եւ ցաւակցական նամակ մը Տիգրան էֆ. Բարաղամեանի, անոր եղբօր՝ Թորոս էֆ. Բարաղամեանի մահուան առթիւ։ Տ. Եղիշէ Սրբազանի հետ Իզմիր ուղեւորեցաւ նաեւ Տ. Եղիշէ վրդ.։

—Պատրիարքարանը այսօր գոց է Ս. Բարթողիմէոսի եւ Թադէոսի առաքելոց տօնին առթիւ։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ եղած առաջարկի մը վրայ, խորհրդակցութիւն մը կատարեց ազգ. վարժարանաց մէջ երկարժամանակեայ արդիւնաւոր եւ բարւօք պաշտօնավարութիւն ունեցող ուսուցչաց բարոյական վարձատրութիւն մը ընելու համար։ Այս մասին վերջնական անօրինութիւնը յետաձգուեցաւ այն նիստին, որ տեղի պիտի ունենայ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, եւ ուր, ինչպէս ծանուցուած էր, նկատի պիտի առնուին նաեւ մանկավարժական դասախօսութեանց խնդիրը եւ ուրիշ յարակից խնդիրներ։

—Օրթագիւղի Թաղ. Խորհուրդը պատասխանելով Ուսումն. Խորհրդոյ ծանօթ պաշտօնագրին, վարժարանին կրթական եւ մատակարարական ընդհ. վիճակը քննելու համար գրով մը կը խնդրէր Ուսումն. Խորհուրդէն մասնաւոր քննիչներ յատկացնել։ Խորհուրդը իր անդամակիցներէն Պօղոս Բէրէքէթեան եւ Բարսեղ Աւետիսեան էֆ.ներուն պաշտօն յանձնեց Թաղ. Խորհրդոյ ներկայացուցչին հետ միանալով հարկ եղած քննութիւնները կատարել եւ արդիւնքը տեղեկագրել Խորհրդոյ։

—Արմաշի վանահայրական փոխանորդ եւ Դպրեվանքի վերատեսուչ Տ. Թորգոմ Վ. այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

—Գալֆաեան որբանոցին մէջ ծառայելու համար, երկու Օրիորդներ, մէկը Սամաթիայէն եւ միւսը Աստուածածնէն դիմած ըլլալով ընդունուած են նոյն հաստատութեան մէջ։ Այս օրիորդները սիրայօժար յանձն առած են մայրապետ ըլլալ եւ իրենց անձը նուիրել որբուհեաց խնամածութեան։

—Պարսկական դեսպանատան խորհրդական Մուսթաֆա Խան, երէկ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքին եւ Հայ-Կաթոլիկներու Կ. Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Սապպաղեանի։

—Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցի Խնամակալութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Էտիրնէ Գրիգոր էֆ. Բէօմիւրճեան իր դստեր մկրտութեան առթիւ Ցարութիւն էֆ. Բէօմիւրճեանի ձեռամբ 1 ֆրանս. ոսկի նուիրած է, նոյնպէս Ցակոբ էֆ. Պոլէքեան 20 դահեկան նուիրած է այդ հաստատութեան, իր աղջկան ծննդեան առթիւ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Օննիկ էֆ. Մըսըրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Ցարութիւն էֆ. Ցովակիմեան, ի Դահիրէ։

—Հանգուցեալ Թորոս էֆ. Բարաղամեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.— Բարաղամեան ընտանիք 540, Տէր եւ Տիկին Ցակոբ էֆ. Բարաղամեան 240, Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Եսայեան 240, Եղիա էֆ. Շահպազ 216, Տէր եւ Տիկին Մինրան էֆ. Գ. Մսըրեան 108, Տիրան, Լեւոն եւ Եդուարդ էֆք. Գ. Մսըրեան 216 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՈՐՈՍ ԷՖ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆԻ

Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ երէկ յուղարկաւորութիւնը Բարաղամեան Թորոս էֆ.ի, վայելուչ հանդիսաւորութեամբ մը։ Հանգուցելոյն դագաղը դրուած էր եկեղեցիին կեդրոնը եւ ծածկուած էր ծաղկեպսակներով, զորս նուիրած էին գիւղին Թաղ. Խորհուրդը, Աղքատախնամը եւ Դպրաց Դասը։ Դագաղը շրջապատած էին Ս. Ներսէսեան վարժարանի երեխաները եւ Գալֆաեան Որբանոցին որբուհիները։ Սեղանը եւ ջահերը ամբողջ լուսազարդուած էին։ Դասին մէջ ազգակիր կեցած էին Տ. Վահան Վ. Պարտիզակցի, Տ. Մաղաքիա, Տ. Թորգոմ Վ.ները, Բէշիկթաշի առաջնորդ Տ. Մկրեան Հայր եւ Սեթեան եւ Սանասարեան աւագ քհնյ.ները։ Աջակողմեան դասին առջեւ կեցած էին հանգուցելոյն ժառանգները՝ Տիգրան եւ Մինրան Բարաղամեան էֆ.ները։ Եկեղեցին լեցուած էր ընտրեալ հոծ բազմութեամբ, ուր ի մէջ այլոց կը տեսնուէին Տեարք Աբիկ Ունճեան, Պօղիկ Կիւլպէնկեան, Սարգիս Թոշճեան, Բարսեղ Սթամպոլեան, Ցարութիւն Գարամանեան, Ցարութիւն Ասլանեան, Տիգրան Նաւասարդեան, Տիգրան Տէր-Ներսէսեան, Նազար Սրամեան, Պօղոս Բէրէքէթեան, Բարսեղ Մանուկեան, Մարգար Հորէնց, Կարապետ Թաշճեան, Ցակոբ Ցակոբեան, Դանիէլ Ցովակիմեան, Եղիա Շահպազ, Տօքթ. Եսայեան, Ցակոբ Խասեան, Կարապետ Ցակոբեան, Մկրտիչ Թագաթեան, Արտաշէս Հիւրմիւզ, Արտաշէս Մըսըրեան, Պետրոս Բիւրքճիւխանեան, Ցեսու Շամանեան, Խաչիկ Խօրասանճեան, Զարմայր Տիւրթահոսեան, Օննիկ Տէրունեան, Բարթող Թէլեան, Մկրտիչ Մեզպուրեան, Ռուբէն Բէմմէճեան, Բարսեղ Ղազարոսեան, Սրապիոն Դարաեան, Ցակոբ Աճէմեան, Մանուկ Արզեան, Գրիգոր Ինճէճեան, Սարգիս Ֆիտըրգըլեան, Մարտիկ Անդրէասեան, Կարապետ Գարամանեան էֆէնտիները եւ այլ բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ, ինչպէս նաեւ շատ մը Խասգիւղցիներ, որոնք գիւղին վարժարանը վերաշինող բարերարին յիշատակին վերջին յարգանք մը ընծայելու փութացած էին։

Մեռելական արարողութիւնը սկսաւ ժամը 8½ին նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, որուն շուրջը կը գտնուէին Տ. Մկրտիչ եպ. Վեհապետեան, վարդապետներ եւ քահանաներ։ Ս. Պատրիարքը բեմ ելաւ եւ խօսեցաւ դամբանականը, բնաբան առնելով Սաղմոսին «Անձին իւրում բարի գործէ այր ողորմած» խօսքը։ Բացատրեց ողորմութեան օգտակարութիւնը որ հանդերձեալին մէջ կը պատրաստէ երջանիկ կեանք մը եւ դարման կ'ըլլայ մարդկային սխալանաց։ Գործուած բարիքներ եւ ողորմութիւններ կը պատճառեն մեզ ներքին գոհունակութիւնը. բարի գործ մը տեսնել, օգնել մեր նմանեաց, կշտացնել անօթին, ձեռք կարկառել խեղճին, անոր գեղեցիկ զգացումներ, որոնց առջեւ ուրիշ երջանկութիւններ եւ հաճոյքներ կը տժգունին։ Աշխարհի վրայ միակ մեծ երջանկութիւնն է ներքին մխիթարութեամբ եւ գոհունակութեամբ ընթանալ։ Ողորմութիւնը մարդուն կենսական ջիղերն ալ կը զօրացնէ եւ մարդ անով բարերարներ կ'ըլլայ երկնից առջեւ։

«Հանգուցեալը արդէն տարի մը առաջ մեռած էր, եւ ազգային ու լոյսին զինքը այն ատեն իր հարազատները, ատկէ հանգուցեալը այն ատեն ունեցաւ ներքին դրդում մը ողորմածութեան զգացմանց որ իր անկողնին մէջ աստուածային ներգործութեամբ բարի գործ մը կատարել տուաւ իրեն եւ զինքը իր անկողնէն դուրս հանեց եւ երկարեց կեանքը։ Հին ատեններէն հրաշքներուն մէկ նշանն էր այս որ տուաւ աստուածային զօրութիւնը։ Բժիշկներ իրենց անդառնալի վճիռը կ'արձակին, եւ ասոր հակառակ կը դառնայ ի կեանս։ Հանգուցեալը իր ունեցած հաւատքով զօրացած, քանիցս կուգայ Խասգիւղ, մօտէն տեսնելու համար իր բարի գործին արդիւնքը։ Բարի իղձ մը զոր կը յայտնէ մարդ, այն Աստուծոյ ներգործութիւնն է սրտին մէջ գեղեցիկ, եւ բարի խորհուրդ մը հնացանելը՝ Աստուծմէ է։ Հանգուցեալը իրագործեց իր բաւական երկար կենաց մէջ չորքաղ կեանք մը վարեց, պատուեցաւ շատ տեղեր, իր ճակատին քրտինքով շահեցաւ, անիրաւութիւն չկար իր շահուց մէջ, ան շատոնց փափաք ունէր բարիք մը ընել, ահա իր բաղձանաց լրումը։»

Ս. Պատրիարքը յիշելով որ Թորոս էֆ. յանձն առած էր շինել Խասգիւղի վարժարանը, ուրկէ նշանաւոր անձեր ելած են, որոնցմով կը պանծայ Խասգիւղ, յիշեց նաեւ Մայր Եկեղեցիին վերանորոգման պատճառ բարերարը՝ եւ շեշտեց պէտքը ի կենդանութեան բարերարելու եւ ըսաւ որ անձամբ եղած գործերը տասնապատիկ աւելի կ'արժեն, քան այն կտակները որոնք յետ մահու գործադրութեան մէջ երկմտութեան ներքեւ կ'իյնան, դժուարութիւններ կը յարուցուին եւ կտակը իր նպատակը կը կորսնցնէ։ Ս. Պատրիարքը անդրադառնալով հանգուցելոյն, ներկայից զայն օրինակ մը բարի գործով զարդարուելու եւ երկնային մխիթարութիւն մաղթեց երեց եղբօր Տիգրան էֆ.ի որ գործակից եւ օժանդակ եղաւ հանգուցելոյն բարի տրամադրութեանց, միւս եղբօրը, հարսերուն, եղբօրորդիներուն եւ երկնային հանգիստ հանգուցելոյն։

Ապա կատարուեցաւ յուղարկաւորական թափօրը՝ որ եկեղեցւոյ բակը ելած ատեն Ներսէսեան վարժարանի աշակերտներէն մէկը դամբանական մը արտասանեց։ Առջեւէն կ'երթային Պատրիարքարանի, Խասգիւղի եւ Պալաթի բարապանները, յետոյ Ս. Ներսէսեան վարժարանի սաները, Գալֆաեան Որբանոցի որբուհիները՝ Բրիժիթ մայրապետին հետ, տեղւոյն հրէական վարժարանին սաները, դպիրներ եւ այլ եկեղեցական դասը։ Ս. Պատրիարքը եկեղեցւոյ բակէն բաժնուելով նախագահութիւնը յանձնեց Տ. Մկրտիչ եպսկ.ի։ Ոստիկան-զինուորներ ի յարգանս բարեւի կեցած էին։ Թափօրին անցքին պահուն յուղարկաւորներու թիւը կ'աւելնար եւ մինչեւ գերեզմանատուն կը հետեւէին Հայ, Ցոյն եւ Հրեաներ։ Դագաղը երբ Ս. Ներսէսեան վարժարանին առջեւէն կ'անցնէր, թափօրը կանգ առաւ եւ հոն հոգւոց մը արտասանուեցաւ, ուրկէ ետքը նորէն շարունակեց թափօրը իր գնացքը։ Հանգուցելոյն մարմինը երբ փոսը կ'իջեցուէր, Ս. Ներսէսեան վարժարանին Տեսուչ Հմայեակ էֆ. Շիշմանեան դամբանական մը կարդաց։

Ապա բոլոր ներկաները իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին հանգուցելոյն եղբօրց Տիգրան եւ Մինրան Բարաղամեան էֆ.ներու։ Ներկաներէն Տ. Մկրեան Հայր, ինչպէս նաեւ Գարամանեան եւ Ասլանեան էֆ.ները այցելեցին Գալֆաեան Որբանոցը։

⁂ Խասգիւղի վարժարանը գոց էր երէկ ի նշան սգոյ։

⁂ Այս առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Գալֆաեան Որբանոցին նուիրեցին Այճեան Ցակոբ էֆ. 120, Մոզեսատ Հորէնց էֆ. 108, իսկ Աղքատախնամին՝ Միքիճեան էֆ. Բարաղամեան 108 ղր. նուիրեց։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 դեկտ.—Սէուլէն դեկտ. 14 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի.— Բաբէլոյ հիւսիսային կողմէն առնուած լուրերու նայելով, ռուսերը դէպ ի հարաւ յառաջխաղացութիւն մը կը պատրաստեն,

—Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Բորթ-Արթուրի մէջ անթել հեռագրի կայանը ճափոնական ռումբերէն քանդուելէն ի վեր, Բորթ-Արթուրէն որ եւ է ուղղակի լուր առնուած չէ Պետերսպուրկ։

—Ռուիթէրի թղթակիցը կը հեռագրէ Նոճի զօրավարին բանակէն թէ ճափոնական ռումբերը կը զարնեն Բորթ-Արթուրի ամէն մասերուն։ Նոյն հեռագիրը կը յայտնէ թէ ճափոնական նաւատորմիղը մօտերս Ճափոն պիտի վերադառնայ, նաւերը մաքրելու համար։ Ճափոնները հետզհետէ կը յառաջանան Բիժանի ծովածոցէն՝ Թաւանկքոնի, Իգէչանի եւ Անցէչանի ամրոցներուն դէմ։

ԹՈՔԻՕ.— Ճափոնական երկրորդ նաւատորմին հրամանատարը որ Բորթ-Արթուրի առջեւ կը գտնուի, պաշտօնապէս հետեւեալը կը տեղեկագրէ.—«Ճափոնական թօրփիլլանաւերը երկու անգամ յարձակեցան Սեւաստոպոլի եւ ռուսական ռազմանաւատորմիղին պատկանող ուրիշ նաւի մը վրայ։ Թօրփիլլանաւերը յետոյ անվնաս վերադարձան, բացի մէկէն որ տակաւին երեւան ելած չէ։ Դեկտ. 14ին զեկոյց մը ստացայ թէ Սեւաստոպոլ երեք ոտք ջուրին մէջ մխուած է յառաջակողմէն։ Դեկտ. 14էն 15 գիշերը ճափոնական թօրփիլլանաւերը վեց խումբ յարձակեցան Սեւաստոպոլի Օ. վաչնիի եւ ռուսական շոգենաւի մը վրայ։ Այդ յարձակմանց արդիւնքին նկատմամբ դեռ տեղեկութիւն չունիմ, բայց պահակներու կայանին կը տեղեկագրուի թէ Սեւաստոպոլի յառաջակողմը աւելի եւս խրած է ջուրին մէջ։

ՉԷ-ՖՈՒ.— Ռուիթէր կը ծանուցանէ թէ եօթը Ռուսեր, քաղաքային հագուստով, Բորթ-Արթուրէն Չէ-Ֆու ժամներ են առագաստանաւով մը, եւ նոյն ռուսական հիւպատոսարանը գացեր են։ Կը կարծուի թէ ասոնք զինուորականներ են որ լուրեր կը բերեն Բորթ-Արթուրէն։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Երէկ Ձարսքոյէ Սէլոյի մէջ, կայսեր նախագահութեանը նախարարաց Խորհուրդ մը գումարուեցաւ, որուն մասնակցեցան նախարարական Խորհուրդին բոլոր անդամները։

ԱՏԷՆ.— Ֆօլքէրսամ ծովակալին հրամանատարութեանը տակ գտնուող ռուսական մարտանաւերը Ճիպութիի առջեւ կը սպասեն նաւատորմին միւս մարտանաւերուն։

ՃԻՊՈՒԹԻ.— Ռուսական նաւատորմը իրիկուան ժամանեց եւ նոյն ճամբայ ելաւ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Պիրժեվիա Վիէտոմոսթի կը ծանուցանէ թէ զրոյցի մը նայելով, Ճափոնները Չինաց չէզոքութիւնը բռնաբարելով գրաւեր են Սին-Մին-Թինկէն Շան-Հայ-Քուան տանող երկաթուղին։

— Ռուս զօրծակալութիւնն ալ Մուքտէնէն հեռագիր մը ստացած է թէ Ճափոնները Քրուփի թնդանօթներ առեր են չինական զինուորներուն՝ Մանչուրիոյ սահմանագլուխին վրայ։

— Նիքոլա կայսրը, այսօր, իր ներկայութեանը ընդունեց Բողնաքով ծովակալը որ ռուսական պատուիրակ կարգուած է Հիւսիսային ծովին միջադէպը կարգադրելու պաշտօն ունեցող միջազգային յանձնաժողովին։ Բողնաքով ծովակալը վաղը Բարիզ պիտի ուղեւորի, ուր յառաջիկայ երեքշաբթի կամ չորեքշաբթի պիտի գումարուի վերոգրեալ յանձնաժողովը։

ԲԱՐԻԶ.— Կը ծանուցուի թէ Ճափոնները ետ կեցած են Հուն-Հօ անցնելու գաղափարէն եւ թէ Թայ-Չէի ձախ կողմը պաշտպանած են։

ԲԷՇԹԱ.— Երեսփ. ժողովին այսօրուան նիստն ալ աղմկալից եղաւ։ Նախարարապետ Թիզա կոմսը ըսաւ թէ նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին։ Ցետոյ նիստը փակուեցաւ, առանց նոր դիւանի ընտրութիւն տեղի ունենալու։ Ցառաջիկայ նիստը երկուշաբթի պիտի կատարուի։ Թիզա կոմսը իրիկունը Վիեննա ուղեւորեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Անթուան ֆոն Ռոծվել իշխանը մեռաւ։ Ծնած էր 1833ին։

ՊՐՈՄՊԵՐԿ.— Գերմանիոյ կայսրը հոս հասաւ՝ Տէրֆլինկէրի Կրընաթիէներու զօրագունդին երկրորդ հարիւրամեակին ներկայ գտնուելու։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ նախարարութիւնը վերջնական կերպով այսպէս կազմակերպուեցաւ.— Նախարարապետ՝ զօրավար Ազքարագա, արտաքին գործոց՝ Պ. Ռոտրօ, դատական՝ Պ. Ուկարթէ, պատերազմական՝ Պ. Վիլլար, Ներքին՝ Պ. Անտիլլօ, ելմտական՝ Պ. Քասթէլլանօ, կրթական՝ Պ. Քարտարաս, երկրագործական՝ Պ. Լասիէրրա։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 դեկտ.— (Վերապահութեամբ).—Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ զրոյցի մը նայելով Ճափոնները չինական չէզոքութիւնը բռնաբարեր եւ Լիաօ-Թունկի ծովածոցին արեւմտեան եզերքին երկաթուղին գրաւեր են. նաեւ ձեռք անցուցեր են չինական գիծը՝ Շան-Հայ-Քուանէն մինչեւ Սին-Մին-Թինկ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Մանչուրիոյ ռուսական երրորդ բանակին հրամանատար Քաուլպարս զօրավարը Մուքտէն ժամանեց։

ԲԱՐԻԶ.—Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճափոնական Խորհրդարանը քուէարկեր է 700 միլիոն եէնի ճափոնական փոխառութիւնը։

Տե՛ս Դ. երես Ճափոնական Թէյի ծանուցումը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 3 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	94	38
Ամէնէն բարձր գին	»	95	07
Ամէնէն վար գին	»	94	37
Ռումէլիի երկաթուղի զոգ.	Ֆր.	124	(2
Ամէնէն բարձր գին	»	125	12
Ամէնէն վար գին	»	124	62

ԲԱՑՈՒՄ 4 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Փ.	94	32
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124	62
Տէբբէթի Ծխալէ		90	—
Օսմանիէ			
Ռէժի		15	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		441	—
Տէբոզ		249	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	(5
Թրամուէյի բաժնեթուղթ		6	20
» ժուիսանս		2	10
» պարտամուրհակ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		519	—
Թիւնէլ		107	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		293	50
» » » Բ		268	50

Լավրիոն		57	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		13	40
» պարտամուրհակ	«	533	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	37
Բարիզ » »	Ֆր.	22	86 ¼
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկա չէք	մարք	18	47
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	82

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ Էմբէրիալ	»	89	20
Քրեմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քօնսոլիտէ	88	37
Միացեալ պարտք բաց.	86	10
զոց.	86	12
Օսմանեան Պանքա	18	5)
Ռուսական 1888-1889	98	—
Հելլենական 5 %	47	75
» Մօնօբօլ	48	25
Պուլկարական 1892	97	25
Էժիբթիէն իւնիֆիէ	104	75
Ճափոնական %	76	12
Թրանսվալ	4	31
Չէրթըրտ	8	25
Փոխանակագիր	25	25

ԲԱՐԻԶ, 16 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	45
Միացեալ պարտամուրհակ բաց.	Ղրշ.	87	75
զոց.	»	87	70
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	591	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	126	75
Օսմ. Ժամբոնեան	1	475	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
Բրիօրիթէ Թիւքը 4 %	»	500	—
Քրէտի Լիոնէ զուրոնը կարած	»	1160	—
Իտալական Ռանթ	»	105	25
Սպանիական արտաքին	»	90	25
Աւստրիական	»	101	35
Թրանսվալ	»	106	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	24	155
Դրամագէտ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 16 Դեկտեմբեր

Չէք. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	232	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 16 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտամուրհակ	Ֆր.	85	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	—
Անատ. երկթ. պարտամուրհակ	»	103	20
Չէք. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	215

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 16 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք	86	87
Ռումէլիի երկաթուղի	126	—

ՊԱՂՏԱՏ ՕԹԷԼԻ
ՀՈՑԱԿԱՊ ՕԹԵԼԱՆ
Եսկի Զապթիէ ճատտէսի
Նոր շինուած գեղակերտ շէնքին մէջ

Դէպ ի Պապը Ալիի զառիվերը բարձրացողներ կը տեսնեն հսկայ շէնք մը, ճարտարապետական վերջին օրէնքներով գեղակերտ կառուցուած, որ իր արտաքին շքեղութեան հետ կը բովանդակէ նաեւ առողջապահիկ պայմաններու ամբողջութիւնը։ Այս է ՊԱՂՏԱՏ ՕԹԷԼԻՆ, զոր այս գործերուն մասնագէտ ՑԱԿՈԲ ԷՖ. ՆՇԱՆԵԱՆ վարձած է ու կահաւորած ճիշդ եւրոպական սիստեմով։ Մաքուր եւ հանգստաւէտ անկողիններ, օդաւէտ եւ լուսաւոր սենեակներ, եւրոպական եւ արեւելեան ճաշեր, առատ ջուր ամէն յարկի վրայ, շքեղ սրահներ ընթերցանութեան, հիւր ընդունելու եւ ժամանցի, ձմրան համար եղկ ջերմութիւն մը, պարկեշտ եւ պատուաւոր սպասարկուներ, մաքուր ճերմակեղէն եւ վերջապէս հանգստաւէտութիւն ապահովուած։ Փափաքողներու համար նաեւ ճաշ օթէլին տակի ՄՕՏԷՌՆ ճաշարանէն։

Գին մէկ առաջնակարգ անկողինի՝ 10 ղրշ. Բ. կարգի՝ 5 ղրուշ.

Ցակոբ էֆ. Նշանեան պատիւ ունի ծանուցանել իր առատաձեռն յաճախորդներուն թէ ըստ առաջնոյն կը շարունակէ իր զօմիսիոնի ու գանձումներու եւ վճարումներու ճիւղը, միեւնոյն օթէլին մասնաւոր մէկ բաժանումին մէջ։ Իսկ կօլեկովաճառութիւնը կը շարունակէ նոյնպէս Իսկէնտէր Պօղազի իր հին վաճառատան մէջ։ 4—10

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ՓԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԱՋԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Ջըզըճեանի դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։ 42

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ի Լ Ա Ն
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւլհագ օլընմագ մէրմէր քիրէճի վէ սաիրէ մահալլին 6ընճը փողար իրթէֆ կիւնիւ 100աէ 3 թէնզիլի պիլ գապուլ իհալէի գաթիյեսի իճրա գըլընաճաղընտան իթթա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթլարը չէքինի վէ սու միւթէչէր քէֆալէթնամէ մէէ միւզայէտէսինէ Խազինէի ճէլիլէի միւրաճաաթլարը իլան օլունուր.

Ֆի 2 քանուն. էվվէլ 320 1—3

Ընկերութիւն ՔԱՐՄԷԼ Օրիանթալ

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900Ի

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

Վաւերական կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յունու. 2ինար այցելեցինքՔարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկին քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԻՒ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147

9 Եթիկեթին եւ խցանի բաբսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 15—50

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Ջղացաւութիւն, կէս գլխացաւ, քնահատութիւն, էնֆլիւէնզա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահով բուժում կը գտնեն ,,ալքէթօս ԳԸՌՈՆՆԷԼԻ հակաջղացաւական դեղահատներու միջոցաւ։ Գին, տուփ, գործածութեան հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ Մթերանոց, Տօրքեօ. Գուռնեէ եւ ընկ. 75ը Փօէթի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ճ. Մէզլիքի որդիք եւ ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով։ 23—30

Ծարոնական Թէյ

Թէյը, որ այսօր գրեթէ բոլոր մարդոց գլխաւոր ըմպելին դարձած է, ո՛րքան բազմաթիւ տեսակներ ունի որ, որդա եւ գործածողներուն համար բաւական դժուար է լաւ ընտրութիւն մը ընել։ Այդ տեսակներէն ոմանք նշանաւոր են իբր տխրեցնող եւ քաղցրաբոյր, ոմանք ալ թէեւ նոյնքան տխրեցնող համ եւ հոտ չունին, գերազանց են սակայն իբր կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ. վերջապէս խորաքննիչը թէյ իր ուրոյն յատկութիւններն ունին որոնք զինքը կը զանազանեն ուրիշ տեսակներէ։

Սակայն կայ թէյ մը, որ այդ յատկութեանց ամէնէն կարեւորները կը միացնէ իր վրայ, այսինքն՝ գոյն, համ, հոտ եւ մանաւանդ կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ անուշահոտ ազդեցութիւն մը, եւ այդ թէյն է Ծարոնեան թէյը, որ այդ յատկութեանց շնորհիւ կը յարմարի ամէ՛ն տարիքի ու կազմութեան, ամէ՛ն կլիմայի եւ եղանակի եւ ամէն ճաշակի։

Եսայեան եւ Իսագուլեան թէյի մեծ վաճառատունը, իր բազմաթիւ յաճախորդաց ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, այս անգամ մեծաքանակ ներածած է Ծարոնական զուտ թէյ մասնաւոր եւ խնամեալ տուփերով ու կը հրաւիրէ օգտուիլ այս առիթէն բոլոր անոնք, որ կը փափաքին ունենալ թէյ մը։

Համով, հոտով, առողջապահիկ եւ կազդուրիչ։

Սոյն վաճառատան մէջ կան նաեւ հնդկական, չինական, Սէյլան եւ Ճավայի ամենալաւ տեսակ թէյեր։ 58 15 40

Ուշադրութիւն մարգայի

ԾԱԽՈՒ ԱՊՐԱՆՔ

Ստորագրեալս, Քօզմա Վուչչինօ, պատիւ ունիմ ծանուցանել հասարակութեան եւ իմ բազմաթիւ յաճախորդներուս թէ, առեւտրական կեանքէ քաշուիլ ուզելով, լուծած եմ Քօզմա Վուչչինօ է Co. ընկերութիւնը, որուն հետ կապուած էի, ինչպէս նաեւ իմ առեւտրական յարաբերութիւններս Մէչաքարի եւ Նուվօթէի ուրիշ վաճառատան մը հետ։ Հետեւաբար բրալէս դիւրամատչելի գիներով ծախու հանած եմ, Բերա, Հալէպի խանի (Սիրքքով, Շիշլի ճամբուն վրայ), 162 թիւ կարասեաց վաճառատանս մէջ գտնուած բոլոր պատրաստ ապրանքները որոնց մէջ կան կահաւորման զանազան տեսակ կերպասներ, ընտիր եւ զուտ մետաքսէ, բրդէ եւ մետաքսէ, բամպակէ։ Կահեր ընկուզենիէ եւ ծիրանի-փայտէ։ Նմանապէս ճաշարանի աթոռներ, սրահապաններ, ինչպէս նաեւ ծայլուր կերպասներով զարդարուած շատ մը կահաւորման առարկաներ։

Ասոնցմէ զատ կը գտնուին նաեւ կահոյից յատուկ գլխարկներ, քօղեր, ձեռոցներ, բրդէ գուլպաներ, փետուրներ, թաւիշներ եւ ուրիշ շատ մը նմանօրինակ նիւթեր։

Քօզմա Վուչչինօի հին վաճառատան համբաւը արդէն հանրածանօթ ըլլալով, ապրանաց տեսակն ալ հանրածանօթ է։ Այս ապրանքներն են որ ծախու հանուած են բացարձակապէս աժան գիներով։

Անոնք որ պէտք ունին հաստատուն, փայլուն եւ աժան կարասիներու, ինչպէս նաեւ այն կիները որոնք կը փափաքին աժան կերպով գնելու գլխարկներ, քօղեր եւ այլն. եւլն., պարտին փութալ այս բացառիկ առիթէն օգտուելու։

Կանանց յատուկ ապրանքներու ցուցադրումը եւ ի՛վաճառ հանումը պիտի սկսի յառաջիկայ երկուշաբթիէն 6/19 դեկտեմբեր, վերոյիշեալ 162 թիւ վաճառատան մէջ։ Պոլսով կարասեաց անոնք ալ ծախու պիտի հանուին ուրբաթ 17/30 դեկտեմբերէն սկսեալ։

4—10 ՔՕԶՄԱ ՎՈՒՉՉԻՆՕ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒՖԵԱՆ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ծմլում, վէրք եւլն։ Աննման դեղ այտուցներու եւ կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։ 4—11

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ ծորումները, ժէօզար, Նէֆրիթիթները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անգուտ եւ ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամէն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղարաններ

A.

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկրաշարժի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյ խորտակումին դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կերպ պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,665,867 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	142,585,000 »
Ապահովագրեալներէն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	16,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվօտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 11 34 50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էսկիշէհիր, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լատաքիա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլէցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս առ կոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը սատանէ, եւ աւելի զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսիյնիասիոնով եւ ազատ տէբօզիթօյով ապրանքներ առանց կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրոմէսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 10ը օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշուի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներուն քանակին աւելնալուն առ համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ համեմատաբար կ'աւելնայ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երբեւէկ. 1904 հոկտ 25 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ ԳՕՆԻԱ - ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 662

Կայարան		Ապր. և Ձմր. Առաւ.
Գօնիա	մեկ.	12 30
Գօչին խան		1 1
Ջումրա		1 45
Արըզ Էօրէն		2 13
Մանատասուն		2 42
Գարաման	ժմ.	3 13
	մկն.	3 28
Սիտրօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ուլուճա		5 20
Էրէյլի	ժմ.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու ժմ.	իրիկ.	6 20

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և Ձմր. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմ.	6 50
	մկն.	8 50
Ուլուճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 1
Սիտրօվա		10 43
Գարաման	ժմ.	11 7
	մկն.	11 22
Մանատասուն		11 55
Արըզ Էօրէն		12 24
Ջումրա		1 —
Գօչին խան		1 36
Գօնիա ժմ.	իրիկ.	2 5

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56։

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

1—50 23

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

7 1904 Հոկտ. 23էն ցնոր տնօրէնութիւն։ 15—50

Վափորէն կամուրջ

1 28 Գուզղ. պէշիկթ. Իսկիւտար.
1 5 ՍԹէՆ. միրկ. Ր. Հիսար. ա. հիսար. զանտ. Պէպ. արնավ. չէնկլ. պէյլ. օրթ.
2 10 Օրթ. պէշիկթ. սկիւտար.
2 18 Պէշիկթ. սկիւտ.
1 50 Ա. հիսար. պէպ. արնավ. չէնկլ. օրթ.
2 40 Գուզկ. սկիւտար.
1 30 Եէնիմ. մէզպ. պյքտ. Թարպ. եէնիք. սԹՆ. միրկ. պէշ.
2 20 Միրկ. ր. հիս. Պէպէք. Արնվ. Գըչ. Օրթ. Պէշիկթաշ.
2 Պէյք. Բշպ. Չպք. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գնտ. Վնք. Չէնկ. Պէյլ. զուզկ.
3 15 Գուզղ. պէշկթ. սկիւտ.
2 15 Ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. Եէնիք. միրկ պէշիք.
3 ՍԹէՆ. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արն. գըչ. պէշկթ.
3 20 Գուզկ. սկիւտ.
3 պէյք. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. պէշկ.
2 45 Ր. . զավազ. եէնմ. մէզք. պյքտ. Թարպ. պէյք. ա. հիսար վանիք. չէնկ. պէյլ. զուզկ. պէշկթ.
4 Օրթ. զուզկ. սկիւտ.
4 30 Սկիւտար.
3 15 Եէնմ. մէզպ. պյքտ. Թրպ. եէնք. միրկ. պէշիկ.
3 50 ՍԹէՆ. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ. պէշկթ.
4 30 Չնկլ. պէյլ. Գուզղ. պէշկ.
4 30 Պէյք. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. պէյլ. պէշկթ.
5 0 Ա. հիսա. վանք. չէնկք. պէյլպ. զուզկք. պէշիկթաշ.
5 20 Օրթ. պէշիկթաշ.
4 30 Եէնմհլ. մէզըպ. պէօյքտ. Թարպ. եէնիք. սԹէՆ. միրկ. ր. հիսար. պէպ. պէշիկթաշ։
5 30 Պէպ. արնվտ. զուրչ. օրթք. պէշիկթաշ։
6 35 Պէշիկ. զապաթաշ։
7 20 Գուզկ. պէշիկթաշ.
5 40 Պէօյքտ. Թրպ. պէյզք. բաշպ. եէնիք. չուպլ. սԹէՆ. զանլ. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ.
6 35 Ր. ա. զավզ. եէնիմ. մէզք. պէօյտ. Թրպ. եէնիք. միրկ. ր. հ սար. պէպ. արնվտք. զուրչ. օրթ. պէշիկթաշ։
7 50 Արնվտք. վանիք. չէնկլք. պէյլպ. օրթք. զուզ. պէշիկթաշ։
8 Եէնիմ. մէզըպ. պէօյքտ. Թարպ. եէնիք. սԹէՆ. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արնավտ. զուրչ. օրթ. պէշիկթաշ։
8 45 Ր. ա. զավզ. մէզըպ. պէօյք. Թրպ. պյզ. բաշպ. չուպլ. զանլ. ա. հիսար. զանտ. վանիք. չէնկ. պէյլպ. զուզ. պէշիկթաշ։
8 55 Պէյզ. բաշպ. եէնիք. չուպլ. սԹէՆ. զանլ. միրկ.
9 30 Եէնիմ. մէզք. պէօյք. Թարպ. եէնիք Մրկ. ր. հիսար. պէպ. արնվտ. օրթ. պէշիկ.
10 10 Պէյզ. եէնիք.
10 30 Պէյզ. բաշպ. չուպլ. զանլ. ա. հիսար. զանտ. չէնկք. պէյլ. զուզկ. պէշիկ.
11 35 անիք. զուրչ.
10 15 Պէյզ. բաշպ. եէնիք. չուպլ. սԹէՆ. զանլ. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ. արնվտ. չէնկ. պէյլ. օրթ. զուզկ. պէշիկ.
1[illegible] Եէնիմ. մէզ. պէօյք. Թարպ. եէնիք. միրկ. ր. հիսա. պէպ. արնվտ. օրթ. պէշիկ.

Կամուրջէն Վափոր

2 3 Պէշկթ. օրթ. զըչ. ար վ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹՆ.եՆ ր. Թրպ. պէօյք. մէզ եէնմ.
1 45 Սկիւտարէ զուզկ. օրթաքէօյ
2 45 Գապաթ. պէշկթ. իսկ. զուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. Վնք. պէպ. զանտ. ա. ր. հիս. միրկ. զանլ. սԹՆ. եէնք. բաշպ. պյքզ Թարպ. պէօյք.
3 5 Իսկ. զուզկ.
3 — Պշկթ. զուզկ. պէյլ. չէնկ. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուզ. բշպ. պէյքզ
3 15 Պէշկթ. չէնկք.
3 50 Պէշկթ. սկիւտ օրթ.
4 5 Պէշկ. օրթ. զըչ. արնավ. պէպ. ր. հիսար միրկ. սԹէՆ. եէնք. Թրպ. պէօյիւք. մէզ. եէնմ. ր. ա. զավազ
4 20 Գապթ. զուզկ. պէյլ. չնկլ. ա. հ ս.
5 Պէշկթ. զուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար զանլ. չուպ. բաշպ. պէյզ Թարպ. պէօյք. մէզ. եէնմ.
6 Գապթ. Պէշկթ. օրթ. զըչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹէՆ. եէնք. Թրպ. պէօյք. մզզ. ենիմ. ր. ա. զավազ
8 30 Պէպ. զանտ. ր. ա. հիսր. միրկ. զանլ. սԹէՆ. չըպուզ. եէնիք. բաշպ. Պէյք
6 45 Պշկ. Իսկ. զուզկ. օրթ. չէնկ. զըչ. Պէյ. արնվ.վանիք.
7 30 Պէշկթ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. եէնք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. եէնմ.
8 15 Գապթ. պէշկթ. սկիւտ.
8 45 Պշկ. զուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ ա. հիսար. զանլ. չպուք. բշպ. պէյքզ.
9 50 Միր. եէնք. պէյքզ.
9 10 Պէշկթ. օրթ. զըչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹՆ. ենք. Թրպ պէօյ. մէզ. եէնմ.
10 25 Պէշքթ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չըպուք. բշպ. պէյք. մէզպ. ր. ա. զավազը
9 45 Պէշիք. զուզկ. օր . պէյլ. չէնկ. արնավ. Պէպէք. զանտ.
10 30 Պէպ. միրկ. եէնք. Թրպ. պէօյ. մէզ. եէն.
10 30 Սկիւտար
11 Սկիւտ. Գուզկ. օրթ.
10 50 Գապթ. պէշկթ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. զըչ. վանիք.
10 45 Պէշիկ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիս.
11 30 Պշրթ. միրկ. սԹէՆ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզ եէնմ.
11 35 Պէշիկթ. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուզ. բաշպ. պէյքզ
11 40 Պէշ կ. օրթ. Գըչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. եէնք.
11 50 Գուզ. պէյլ չէնկ. վանիք. պէպ.
12 10 Պէշկթ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիսար. միր. սԹէՆ ա.
12 15 Պէշկ. պէյլ. չէնկ. զանտլ. ա. հիս. զանլ. բաշպ. պէյք.
12 15 Եէնք. Թրպ. պէօյք. մէզ. եէնմ.

Ասոնցմէ զատ Գապաթաշի ու Սիրքէճիի միջեւ ամէն օր կէս ժամը անգամ մը երթեւեկութիւն կը կատարուի։

Ծանօթ.—Ժամ 5 40ին Պէօյիւքտէրէէն մեկնող շոգենաւը սոյն Ռամազան ամսուն Բոսեկի Հիսարէն առջ Միրկէօն իրիկուան ժամ 11.35ին կամուրջէն մեկնողը առոր վայրկեան առաջ պիտի մեկնի։

—Առտուները ժամը 1.50ին Անատօլը Հիսարէն մեկնող շոգենաւը Նոյեմ. 1 էն պիտի սկսի։

—Առտուները ժամ 1.28ին Գուզկ.էն 1.5ին ՍԹէՆ.էն, 2 10ին Օրթաք.էն եւ 1 30ին Եէնմ.էն մեկնող շոգենաւերը Նոյեմ. 1էն սկսեալ պիտի դադրին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոզօ	[illegible]11	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտինօ	1095	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Իրրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիբրօ	1735
Արիոսթօ	2277	Ցիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մարտօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտու	3[illegible]2	Միլօ	1057	Սորբօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հոմէր	595	Մուրիլլօ	24[illegible]9	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	5[illegible]4	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էպրօ	2464	Իտահօ	5[illegible]40	Օթէլլօ	41[illegible]0	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1371	Էլտորատօ	1820	Ճունօ	1080	Օնտալլօ	4036	Թոբիօ	487
Գալիբսօ	1337	Է[illegible]ագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	924	Քոլպինօ	1307	Բոլէրմօ	637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիրակ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռ[illegible]ալճօ	2229	Վոլթուրն.	2396
Ս[illegible]սէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4582	Լիբանզօ	2272	Րիւէլլօ	1663	Եէտօ	1350
Քլիօ	1697	Կալիլէօ	3069	Լիվոռնօ	1643	Րոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Կոլորատօ	4225	Կիկանօ	1343	Լորենցօ	3191	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլտինկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուի։
Դայչօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, ամսոյս 20ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 10 34—50

COMP. RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Նոյեմբեր

Գշ. 30]13 Իզմիր, Պիրէօ, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։
Գշ. 30]13 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասոնտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 1]14 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 2]15 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս Խրիմ-Ազով, Օտեսա—Քէրսոն, Օտեսա—Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 2]15 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 3]16 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քրիտ, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 4]17 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

13-50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԵԱԼ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Դեկտ. 20ին Իմէրէթի, Անատոլու եղերքէն։
» 27ին Պիքինի, Մարսիլիայէն։
» 26ին Հայնան, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Դեկտ. 20ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։
» 28ին Պիքինի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 5—50 Թ. ՌԸՊՍՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանեցող.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրջինեան	10500	Ֆլորեան	3500
Տոմինեան	10500	[illegible]	3500
Քէսդրեան	10500	[illegible]	3500
Լանքաստրեան	9000	Ալճէրեան	3500
Ֆիլատելֆիան	9000	Արաբեան	3500
Քոլոմպիան	8000	Անսէնեան	2500
Կօրնեան	8000	Անատոլեան	2500
[illegible]	8000	[illegible]	250
Ֆրոնթենեան	8000	Լէսպեան	2000
Ֆալէրնեան	3700	Մինճօ	900
Ֆլավեան	3700	Օպորդօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիզպոն	8[illegible]
[illegible]	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրամանները ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
12 34-50 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին

Լիվէրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամպանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Օւմպրիա	8128	Սիպէրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2552
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2181
Աւրանիա	7269	[illegible]	16[illegible]1

Դիմել առ ԺՈԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
25—50 Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14